

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Integrovaný záchranný systém České republiky

Martina Kozempelová

Diplomová práce

2011

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Martina KOZEMPELOVÁ**
Osobní číslo: **E09604**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Ekonomika a management podniku**
Název tématu: **Integrovaný záchranný systém České republiky**
Zadávající katedra: **Ústav ekonomiky a managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Úvod

- 1) Integrovaný záchranný systém obecně
- 2) Integrovaný záchranný systém České republiky
- 3) Charakteristika IZS ČR
- 4) Analýza IZS ČR z ekonomického hlediska
- 5) Návrhy a doporučení
- 6) Závěr

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- [1] HORÁK, Rudolf. Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu. Praha : Linde, 2004. 407 s. ISBN 80-7201-471-4.
- [2] LINHART, Petr, ROUDNÝ, Radim. Ochrana obyvatelstva a terorismus. Pardubice : Univerzita Pardubice, 2009. 234 s.
- [3] PEKOVÁ, Jitka; PILNÝ, Jaroslav; JETMAR, Marek. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. Praha : ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
- [4] REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. Krizový management ve veřejné správě : Teorie a praxe. 1. vyd. Praha : Ekopress, 2004. 249 s. ISBN 80-86119-83-1.
- [5] THOMPSON, R. Crisis intervention and crisis management. New York : Brunner-Routledge, 2004. 304 s. ISBN 0-415-94494-5.
- [6] Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/>.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Radim Roudný, CSc.**
Ústav ekonomiky a managementu

Datum zadání diplomové práce: **20. května 2010**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2011**

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 21. května 2010

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 21.4.2011

Martina Kozempelová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala především panu doc. Ing. Radimu Roudnému, CSc., za cenné rady a připomínky a za vedení při psaní práce.

ANOTACE

Práce je věnována činnosti a fungování jednotlivých složek Integrovaného záchranného systému České republiky. Obsahuje analýzu základních složek IZS, především z ekonomického hlediska. Zabývá se otázkou financování záchranného systému a zkoumá vztahy mezi jednotlivými ukazateli.

KLÍČOVÁ SLOVA

integrováný záchranný systém; policie; hasičské sbory; krizové řízení; financování; rozpočty

TITLE

Integrated rescue system of the Czech Republic

ANNOTATION

The work deals with operation and functioning of particular components of Integrated rescue system in the Czech Republic. It includes analysis of essential components of rescue service, especially from economic point of view. It is engaged in question of financing rescue system and it searches relations between particular variables.

KEYWORDS

Integrated rescue system; police; fire-brigade; crisis management; financing; budgets

---

Obsah

Úvod	9
1 Základní pojmy a charakteristika IZS	10
1.1 Základní pojmy	10
1.2 Krize a krizové řízení	12
1.2.1 Krize a mimořádné události	12
1.2.2 Krizové řízení	14
1.2.3 Krizové plánování	16
1.2.4 Krizové stavy	17
1.3 Charakteristika IZS.....	19
1.4 Složky IZS.....	20
1.4.1 Základní složky	20
1.4.2 Ostatní složky	25
1.5 Stupně poplachu.....	27
1.6 Koordinace složek IZS.....	28
1.6.1 Koordinace na strategické úrovni	29
1.6.2 Koordinace na taktické úrovni	30
1.6.3 Koordinace na operační úrovni.....	31
1.7 Dokumentace IZS	32
1.7.1 Havarijní plány	32
1.7.2 Dohoda o poskytnutí pomoci	33
1.7.3 Poplachové plány.....	34
1.7.4 Ostatní dokumentace	35
2 IZS České republiky.....	36
2.1 Charakteristika České republiky	36
2.2 Analýza IZS ČR	38
2.2.1 Financování IZS	38
2.2.2 Analýza IZS	41
2.2.3 Analýza složek IZS.....	47
2.3 Analýza činnosti IZS.....	64
2.3.1 Rozpočet HZS a PČR	64
2.3.2 Výše přímých škod	66
2.3.3 Uchráněné hodnoty.....	69
2.3.4 Počet kontrol.....	69
2.3.5 Počet požárů	70
2.3.6 Počet zraněných a usmrcených osob	71
3 Hodnocení a doporučení	73
4 Závěr.....	75
Seznam použité literatury	77
Seznam tabulek.....	82
Seznam obrázků.....	83
Příloha.....	85

Použité zkratky

AČR	Armáda České republiky
ČR	Česká republika
GŘ	Generální ředitelství
GŘ HZS	Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru
HDP	hrubý domácí produkt
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
JPO	jednotky požární ochrany
LZS	letecká záchranná služba
MU	mimořádná událost
MV	Ministerstvo vnitra
OPIS	operační a informační středisko
PČR	Policie České republiky
PO	požární ochrana
RLP	rychlá lékařská pomoc
RZP	rychlá zdravotnická pomoc
SR	státní rozpočet
ZLP	záchranné a likvidační práce
ZZS	zdravotnická záchranná služba

Úvod

Jedním z důvodů, proč jsem si vybrala pro svou diplomovou práci téma Integrovaný záchranný systém, je fakt, že touto problematikou jsem se zabývala již ve své bakalářské práci. Tato oblast mě jako „laika“ velice zaujala, proto jsem uvítala možnost věnovat se dané problematice ještě hlouběji a prozkoumat Integrovaný záchranný systém z trošku jiného pohledu.

Tato diplomová práce má přinést pohled na aktuální problematiku Integrovaného záchranného systému České republiky a ukázat úkoly a postavení základních složek s ohledem na současný stav.

Na začátku práce jsou vymezeny základní pojmy, čtenář je seznámen s fenoménem krize a s problematikou krizového řízení. Je zde charakterizován integrovaný záchranný systém včetně jeho vzniku a jednotlivých složek, další kapitoly jsou věnovány stupňům poplachu, koordinaci složek a dokumentům využívaným při plánování.

Druhá část práce začíná bližším seznámením s Českou republikou a jejími základními parametry. Je věnována způsobu financování záchranného systému, část kapitoly je zaměřena na analýzu integrovaného záchranného systému a jeho složek. Jsou zde zkoumány vzájemné vztahy jednotlivých veličin a ukazatelů. Závěr obsahuje zhodnocení a splnění cíle diplomové práce.

V první části práce využívám poznatky získané prostřednictvím literárního průzkumu relevantní literatury a legislativy. Druhá, stěžejní část práce vznikla deduktivní metodou. Těžiště spočívá v analýze založené na vyhodnocení údajů uvedených ve výročních zprávách, ročenkách a dalších statistikách. Samozřejmostí je získávání dat z webových stránek zabývajících se zkoumanou problematikou především z důvodu potřeby aktuálních dat. V práci je možné nalézt velké množství tabulek a grafů, které jsou pro čtenáře pochopitelnější a příjemnější než samotný text.

Cílem práce je charakterizovat funkci Integrovaného záchranného systému České republiky a deskripce jednotlivých složek. Dalším cílem je analýza systému především z ekonomického hlediska včetně způsobu financování a zjištění vztahů mezi jednotlivými ukazateli.

---

1 Základní pojmy a charakteristika IZS

1.1 Základní pojmy

Mimořádná událost

Škodlivé působení sil a jevů, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. [10]

Krize

Stav, kdy dojde k překročení určité hranice, kterou považujeme za kritickou. [11]

Krizová situace a krizový stav

Krizová situace je mimořádná událost velkého rozsahu, při které je vyhlášen jeden z krizových stavů. [30]

Krizové řízení

Souhrn řídicích činností věcně příslušným orgánem prováděných v souvislosti s řešením krizové situace. [30]

Záchranné a likvidační práce

Činnosti nutné k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých při mimořádné události, které vedou k přerušení jejich příčin a činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí. [29]

Preventivní práce

Činnosti, jejichž účelem je předejít vzniku mimořádné události, snížit pravděpodobnost jejího vzniku nebo snížit jejich škodlivé působení v případě vzniku. [12]

Obnovovací práce

Činnosti vedoucí k obnově území, kdy již nehrozí žádné riziko. [12]

Ochrana obyvatelstva

Plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí, nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany života, zdraví a majetku. [10]

Prevence

Opatření, která vedou k zamezení vzniku mimořádné události, k přípravě na ni a případně k jejímu řešení. [17]

Represe

Opatření vedoucí k potlačení nebo zdolání procesu mimořádné události. [17]

Renovace

Opatření, která vedou k nápravě škody vzniklé působením mimořádné události. [17]

Věcná pomoc

Poskytnutí věci při záchranných a likvidačních pracích (dále jen „ZLP“) na výzvu velitele zásahu, hejtmana nebo starosty obce, ale i pomoc poskytnutá bez výzvy jen s jejich souhlasem. [10]

Osobní pomoc

Činnost nebo služba při provádění záchranných a likvidačních prací na výzvu velitele zásahu, hejtmana nebo starosty obce, ale i pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy s jejich souhlasem. [10]

1.2 Krize a krizové řízení

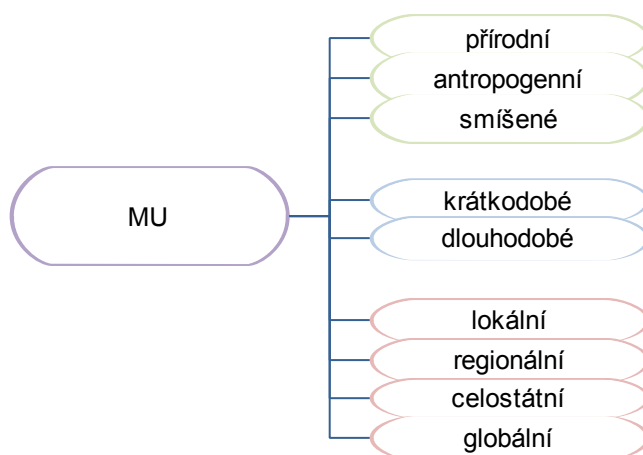
1.2.1 Krize a mimořádné události

S pojmem krize se můžeme setkat v různých oblastech. V současné době je tento pojem velmi rozšířený a stal se součástí života v moderní společnosti. Mluví se o krizích ve vnitřním vývoji člověka, o krizi v průběhu nemoci, která může vést k uzdravení člověka nebo přivodit smrt, o krizích myšlení a vědomí nebo o dějinných krizích. Krizové jevy nastanou v případě odchýlení se od normálního stavu. Krize představuje pro postižený systém velkou zátěž a může mít veliký dopad na lidské životy, majetek a životní prostředí. [11]

Krize můžeme rozdělit do dvou hlavních skupin, a to na mimořádné události a krize aktivit.

Mimořádné události (dále jen „MU“) mají vždy negativní výsledek. Jsou to události, které nelze vyřešit běžnými prostředky a které řeší integrovaný záchranný systém a další vnější systém, například veřejná správa. Proti tomu krize aktivit mohou mít výsledek pozitivní nebo negativní a vyplývají z plánovaných aktivit. [11]

Na obrázku č. 1 uvádím členění MU, a to podle původu, doby trvání a velikosti postiženého území. Klasifikace a třídění MU je důležitá činnost, která vede ke kvalitní prevenci. Díky zkoumání příčin různých událostí je možné snižovat jejich hrozbu.

Obrázek 1 Členění MU [11]

Mimořádné události je možné dělit z různých hledisek. Za základní můžeme považovat třídění MU podle původu na přírodní a antropogenní. Do skupiny přírodních MU

můžeme zařadit např. dlouhotrvající sucha, dlouhotrvající inverzní situaci, povodně velkého rozsahu, rozsáhlé lesní požáry, sněhové kalamity, vichřice, zemětřesení a různé hromadné nákazy. Antropogenní MU vznikají lidskou činností. Patří sem provozní havárie (technické, technologické, radiační), narušení infrastruktury (narušení dodávek surovin, mezinárodní zločin a terorismus) a vnitrostátní společenské, sociální a ekonomické krize. Smíšené MU jsou způsobeny částečně vlivem přírody a vlivem lidské činnosti.

Přírodní MU jsou vcelku prozkoumané, což nemůžeme říci o antropogenních. Tyto MU zahrnují velmi rozdílné události, jako jsou např. ozbrojené konflikty, jaderné výbuchy, provozní havárie, ekologické katastrofy a další. [17]

V současné době je velkým problémem to, že i přes statisticky stejný počet přírodních MU je postihováno stále větší množství lidí v jedné lokalitě. Důvodem je vysoké zalidnění Země. [16, 17]

Přehled MU podle závažnosti uvádí tabulka č.1.

Tabulka 1 Členění MU podle závažnosti

Typ MU	Ztráty na lidských životech	Materiální ztráty řádově v Kč
Závada	Žádné	100
Vada	Žádné	1000
Porucha	Žádné	10 000
Nehoda	Jedinec	100 000
Havárie	Několik jedinců	1 mil.
Závažná havárie	Desítky	10 mil.
Pohroma	Stovky	100 mil.
Katastrofa	Tisíce	1 mld.
Kataklyzma	Statisíce	10 mld.
Apokalypsa	Miliony	100 mld.

Zdroj: [7]

Existují různá opatření, která vedou ke snížení důsledků mimořádných událostí na obyvatelstvo. Jsou jimi např. provoz systému varování a tísňového informování obyvatelstva,

včasné předávání informací o MU, používání ochranných prostředků, evakuace obyvatelstva a mnohé další. [4]

1.2.2 Krizové řízení

Krizové řízení je obor, jehož cílem je zvládnout krizovou situaci a zachránit tak lidské životy a zdraví, životní prostředí a majetek. [17]

Zásady krizového řízení upravuje zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Krizový zákon“). Na základě krizového zákona je možné vyhlásit stav nebezpečí, který vyhláší hejtman kraje v případě živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie nebo jiného nebezpečí ohrožující životy a majetek, kdy ohrožení není možné odvrátit běžnou činností správních úřadů a složek IZS. S využitím dalších zákonů může vláda nebo parlament vyhlásit další krizové stavy, jako je nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav. [10]

Krizový zákon definuje krizové řízení jako „*souhrn řídicích činností věcně příslušných orgánů zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s řešením krizové situace*“.¹

V případě krizové situace má velkou váhu činnost výkonných složek státu. Jejich připravenost k akci hraje obrovskou roli pro úspěšné zvládnutí a překonání krizového období a pro zmírnění nepříznivých následků. Proto je za krizových situací důležitá činnost orgánů veřejné moci. Na základě Ústavy, ústavních zákonů, zákonů a prováděcích předpisů jsou tyto orgány oprávněny užít krizová opatření pro řešení situace. Proces krizového řízení znázorňuje obrázek č. 2.

Obrázek 2 Proces krizového řízení [10]

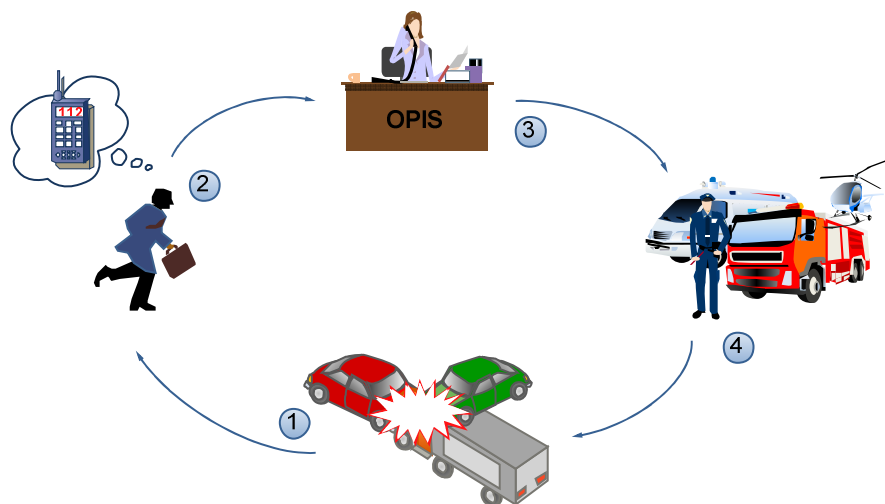
¹ §2 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

Dnešní řízení činností formou krizového managementu není jen o řešení následků MU, ale zahrnuje také přípravu, prevenci, okamžitý zásah pro zdolávání katastrofických dějů, poskytování okamžité pomoci na místě, obnovu a následný rozvoj postižené oblasti. Nejdůležitější pro efektivní řízení při MU jsou vědomosti, znalosti a informace o MU a příprava na ně a prevence proti nim. [17]

Krise je z komunikačního hlediska charakteristická velkou potřebou informací a snahou po jejich dosažení. Při špatné krizové komunikaci vzniká nedorozumění řídicích článků a chaos. Může nastat situace, kdy osoba ve výkonu služby špatně pochopí příkaz nebo pokyn a následně provede špatný výkon záchranné činnosti. Vznikají tak panické reakce zachránců nebo zachraňovaných. Důsledkem špatné krizové komunikace může být prohloubení intenzity dané krizové situace a zcela zbytečně může dojít ke ztrátě sil a prostředků. [17]

S komunikací souvisí obrázek č. 3 znázorňující zjednodušený model procesu řešení MU. Při vzniku MU je potřeba tuto situaci ohlásit na operační a informační středisko (dále jen „OPIS“) prostřednictvím tísňového telefonního čísla, odkud jsou na místo události vyslány potřebné složky a událost je dále řešena na místě.

Obrázek 3 Proces řešení MU [zdroj: vlastní]

Tým krizového řízení má za úkol řešit bezpečnostní situaci. Jedná se o činnosti před mimořádnou událostí, během ní a po ní. Je potřeba věnovat pozornost všem třem oblastem. Tyto činnosti jsou nazývány prevence, represe a renovace. [17]

Prevence

Prevenci je možné rozdělit na aktivní a pasivní. Pasivní prevence je přípravná činnost na preventivní činnost krizového řízení, většinou se nazývá připravenost. Řadíme sem například vzdělávání a výcvik, tvorbu plánů (havarijní, krizové), legislativní přípravu, různé analýzy a další.

Aktivní prevence se týká vlastního provádění preventivních opatření. Jedná se o to, aby ztráta nenastala a nebyl nutný zásah. Patří sem mimo jiné kontrola, údržba, dozor, ostraha, inspekce a další.

Represe

Ve fázi represe mluvíme o zdolávání mimořádné události. Cílem je dostat osoby a majetek z dosahu MU a zdolání živlu. Způsobů, jak toho dosáhnout, je několik. Jako příklad lze uvést odloučení negativního jevu od okolí, útok proti destruktivnímu jevu, odražení dopadu živlů nebo zadržování postupu živlu.

Renovace

Cílem této fáze je stabilizace situace, tedy zamezení jejího zhoršování. Součástí je záchrana lidí a zvířat od dopadů MU, likvidace následků (např. odstraňování trosků) a celková obnova, čímž je myšlen návrat do normálního života a rekonstrukce postiženého prostředí.

1.2.3 Krizové plánování

Krizové plánování je důležitým nástrojem pro zajištění bezpečnosti ČR a pro zajištění krizové připravenosti je nezbytné. Jedná se o souhrn činností, které vedou k realizaci cílů a úkolů při zajišťování bezpečnosti státu a jeho obyvatelstva za krizových situací. [17]

Cílem krizového plánování je zajistit připravenost, aby bylo možné předejít vzniku krizových situací, dále by měly být připraveny potřebné zdroje a prostředky pro řešení krizových situací a vytvořeny předpoklady pro plnění úkolů orgánů krizového řízení.

Krizové plánování je možné rozlišit dvojího druhu, a to krizové plánování k řešení vojenských krizových situací a krizové plánování k řešení nevojenských krizových situací. V případě vojenských krizových situací se může jednat např. o opatření spojená s řešením násilných akcí proti zájmům státu nebo vojenské napadení státu. Mezi nevojenské krizové

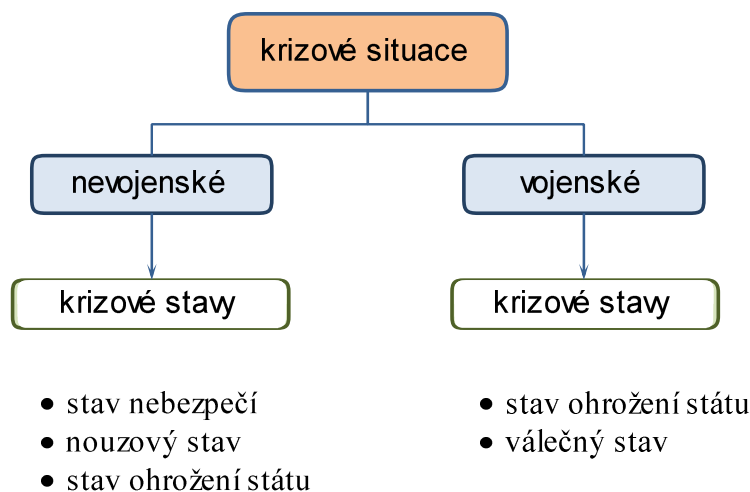
---

situace spadá mimo jiné ohrožení veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti ČR a různé havárie a nákazy, kde hrozí ohrožení velkého počtu osob. [2]

I. Veverka v knize Vybrané kapitoly krizového řízení pro záchranářství uvádí čtyři typy krizových plánů: Národní krizový plán ČR, krizové plány ústředních správních orgánů, územní krizové plány a krizové plány pověřených výrobních objektů. Tvorba plánů vychází z analýzy rizik, reálných sil a prostředků. Plány jsou vytvářeny v písemné, grafické a elektronické podobě.

1.2.4 Krizové stavy

Krizové stavy je možné vyhlásit v případě vzniklých krizových situací. Můžeme je rozdělit na vojenské a nevojenské. Nevojenské krizové stavy (též civilní) nesouvisejí se zajišťováním obrany státu, zahrnují stav nebezpečí, nouzový stav a stav ohrožení státu. Stav nebezpečí je upravený v krizovém zákoně, nouzový stav a stav ohrožení státu je definován v zákoně č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. Schéma krizových situací a stavů uvádí obrázek č. 4. [10]

Obrázek 4 Krizové situace a stavy [Zdroj: 10]

Stav nebezpečí

Stav nebezpečí je možné vyhlásit v případě živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody nebo jiného nebezpečí, kdy jsou ohroženy životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí. Podmínkou pro vyhlášení tohoto stavu je, že ohrožení není

---

velkého rozsahu a není možné ho odvrátit běžnou činností správních úřadů a složek IZS. Stav nebezpečí může vyhlásit hejtman na území kraje, a to na nezbytně nutnou dobu, maximálně na 30 dnů. Pokud není možné odvrátit ohrožení ve stavu nebezpečí, může hejtman požádat vládu o vyhlášení nouzového stavu. [30]

Nouzový stav

Nouzový stav je vyšší úroveň stavu nebezpečí. Vyhláší ho vláda, a to v případě takového nebezpečí, které ve velkém rozsahu ohrožuje životy, zdraví, majetek nebo bezpečnost. Nouzový stav lze vyhlásit na určitou dobu (maximálně 30 dní) a pro určité území, případně pro celou republiku. Současně je nutné vymezit, která práva z Listiny základních práv a svobod se omezují a jaké se ukládají povinnosti. [21]

Stav ohrožení státu

Stav ohrožení státu může vyhlásit parlament v situaci, kdy je bezprostředně ohrožena svrchovanost státu. Pro vyhlášení tohoto stavu je nutný souhlas nadpoloviční většiny všech poslanců a nadpoloviční většiny všech senátorů. Zákon neomezuje dobu trvání stavu ohrožení státu. Tento stav lze zařadit jak do nevojenských, tak do vojenských krizových stavů. [21]

Válečný stav

O vyhlášení válečného stavu rozhoduje parlament. Důvodem může být napadení České republiky, nebo potřeba plnění mezinárodního smluvního závazku o společné obraně proti napadení. Tento stav je vyhlášován pro území celé republiky, maximální doba trvání válečného stavu není uváděna. [20]

Za nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu se řídí složky IZS pokyny Ministerstva vnitra, při stavu nebezpečí poslouchají pokyny toho, kdo stav nebezpečí na území daného stavu vyhlásil, tedy hejtmana. [10]

1.3 Charakteristika IZS

Mimořádné události, ohrožující životy, zdraví, majetek a životní prostředí, se na světě objevovaly odjakživa, lidé se s nimi setkávají po celou svou existenci. Lidstvo nedokáže odvrátit přírodní katastrofy a neumí poroučet větru ani dešti. V poslední době se škála reálných hrozeb rozšířila o průmyslové havárie, dopravní nehody a terorismus. S růstem průmyslu, ale také velikosti plochy lidských sídel, rozsah mimořádných událostí narůstá. Následkem většiny katastrofických situací je nejen ochromení chodu společnosti, ale i přímé ohrožení lidských životů. Odpovědí na tato rizika je zřizování záchranných systémů.

Při řešení MU byl vždy zájem spolupracovat a využívat dostupné síly a prostředky pro dosažení rychlé a účinné pomoci. Určitá spolupráce v místě zásahu existovala vždy, jen v posledních letech je tato spolupráce upravena legislativou.

Integrovaný záchranný systém (dále jen „IZS“) tedy vznikl z důvodu potřeby každodenní spolupráce hasičů, záchranářů, policie a dalších složek, zejména při složitých haváriích a pohromách. Tehdy je potřeba organizovat společnou činnost všech subjektů, které mohou pomoci jak při záchraně osob a zvířat, tak také majetku nebo životního prostředí.

Cílem IZS je záchrana lidských životů a majetku společnosti a snižování následků při MU. V IZS působí řada různých subjektů, od profesionálních organizací a sborů až po dobrovolné organizace a sdružení. V případě velmi rozsáhlých havárií a katastrof může být organizována i mezinárodní součinnost.

Můžeme říct, že integrovaný záchranný systém je systém vazeb, pravidel a spolupráce záchranných a bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob. Není organizací v podobě instituce, je jen vyjádřením spolupráce mezi jeho složkami. Slouží pro koordinaci záchranných a likvidačních prací při mimořádných událostech. Používá se v případě, kdy je nutný zásah alespoň dvou složek IZS. [29]

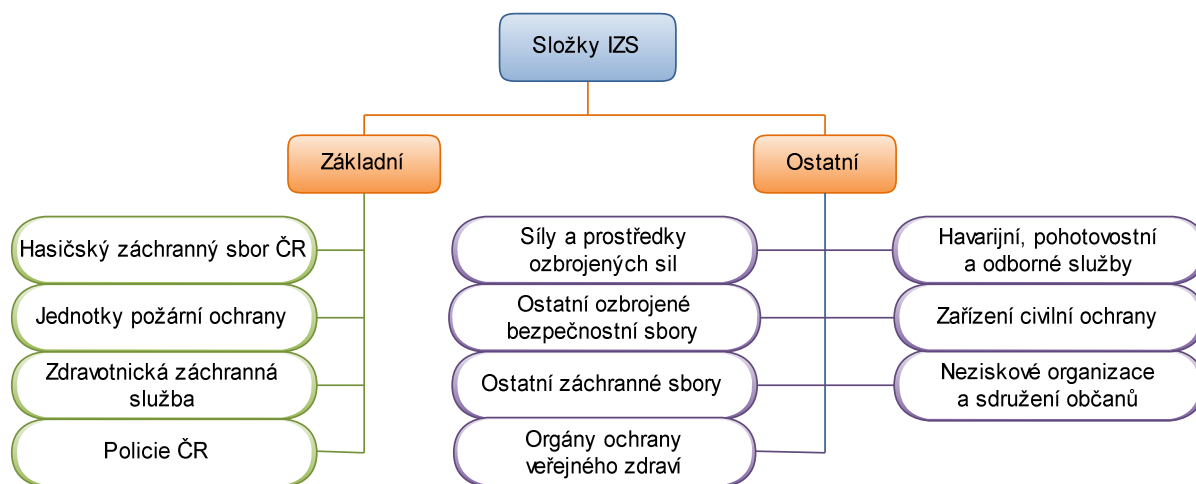
První myšlenka IZS vznikla na základě usnesení vlády v roce 1993. Důvodem byl zvyšující se počet dopravních nehod a technických zásahů, kdy je potřeba spolupráce hasičů s dalšími specialisty. Později zákon č. 147/2000 Sb., o okresních úřadech, stanovil povinnost organizovat IZS prostřednictvím havarijních komisí okresů.

Klíčovým rokem pro vznik IZS se však stal rok 1997, kdy byla Morava postižena ohromnou povodní. Tehdy vyšlo najevo, že současná právní úprava není dostačující. V žádném právním předpise nebyly upraveny konkrétní povinnosti fyzických a právnických osob ani činnost státu a jeho orgánů při provádění ZLP. Oblast IZS byla řešena nedostatečně a

oblast krizového řízení nebyla řešena vůbec. Proto ještě v roce 1999 dostal Parlament ke schválení návrh zákona. HZS se stal gestorem IZS a v roce 2000 byly schváleny dva zákony, zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o HZS“), a zákon č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném sboru a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o IZS“). Na tyto dva zákony zanedlouho navázal třetí zákon krizové legislativy, kterým je zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. Tyto zákony jsou v platnosti od 1. ledna 2001.

1.4 Složky IZS

Integrovaný záchranný systém je podle zákona tvořen dvěma skupinami složek, základními a ostatními složkami. Základní složky se vždy po vzniku MU účastní provádění záchranných a likvidačních prací, ostatní složky působí jen v určitých specifických mimořádných situacích. Následující obrázek č. 5 znázorňuje strukturu složek IZS.

Obrázek 5 Složky IZS [Zdroj: 29]

1.4.1 Základní složky

Základní složky zajišťují nepřetržitou pohotovost a jsou schopny v případě MU okamžitě zasáhnout. Slouží k zajištění pomoci okamžitě po vzniku MU, jsou rozmístěny po celém území státu.

Základními složkami jsou: [29]

- Hasičský záchranný sbor České republiky,
- Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany,
- Zdravotnická záchranná služba,
- Policie České republiky.

1.4.1.1 Hasičský záchranný sbor České republiky

Hasičský záchranný sbor (dále jen „HZS“) vznikl na základě zákona o HZS. Základním posláním HZS ČR je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat pomoc při MU, ať už se jedná o živelní pohromy, průmyslové havárie nebo jiné události. HZS ČR je hlavním koordinátorem IZS. Zabezpečuje koordinovaný postup při přípravě na MU a při provádění ZLP. HZS při plnění svých úkolů spolupracuje jednak s ostatními složkami IZS, tak také se správními úřady, orgány samosprávy, právníckými a fyzickými osobami, s mezinárodními organizacemi a zahraničními subjekty. [28]

Hasičský záchranný sbor tvoří Generální ředitelství hasičského záchranného sboru ČR (dále jen „GŘ HZS“), které je součástí Ministerstva vnitra, 14 hasičských záchranných sborů krajů a Záchraný útvar HZS ČR v Hlučíně. V čele GŘ stojí generální ředitel HZS. Za jeho jmenování a odvolání je zodpovědný ministr vnitra. Pod HZS spadají i další instituce, mezi které můžeme zařadit Střední odbornou školu požární ochrany a Vyšší odbornou školu požární ochrany ve Frýdku-Místku, dále vzdělávací, technická a účelová zařízení, kterými jsou Školní a výcvikové zařízení HZS ČR se sídlem v Brně, Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, Technický ústav požární ochrany Praha, Opravárenský závod Olomouc a Základna logistiky Olomouc. [28, 49]

HZS plní v rámci IZS několik úkolů, mezi základní lze zahrnout například zpracovávání koncepce požární ochrany kraje, výkon požárního dozoru, odpovědnost za připravenost jednotek HZS kraje a v neposlední řadě má HZS za úkol vyhodnocovat informace potřebné pro zásah jednotek požární ochrany (dále jen „JPO“) a řízení záchranných prací. Do působnosti HZS spadá také ochrana obyvatelstva, krizové řízení a civilní nouzové plánování.

Záchranný útvar HZS ČR v Hlučíně vznikl ke dni 1. ledna 2009 na základě změny zákona o HZS a má celorepublikovou působnost. Úkolem útvaru je plnit mimořádné úkoly HZS ČR, provádět výcvik, výuku a výcvik k získání řidičského oprávnění a zdokonalování odborné způsobilosti řidičů. K zásahu je jednotka záchranného útvaru vyslána na požadavek Operačního a informačního střediska Generálního ředitelství (dále jen „OPIS GR“). Jedinečnost útvaru v rámci HZS ČR spočívá především ve vybavení, které má útvar k dispozici, veškerá technika přešla k útvaru od armády [28].

Jednotky požární ochrany

Pod souslovím jednotka požární ochrany si lze představit organizovaný systém tvořený odborně vyškolenými osobami (hasiči), požární technikou (automobily) a věcnými prostředky požární ochrany (např. výbava automobilů).

Jejich hlavním úkolem je boj s ohněm, tedy tzv. represe. Mimo hašení požárů se jednotky požární ochrany zabývají dalšími činnostmi, jako jsou výjezdy k dopravním nehodám, haváriím s nebezpečnými látkami, řešení živelních pohrom a v poslední době přibyly mimořádné události způsobené člověkem (terorismus).

Příloha zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o PO“) dělí jednotky požární ochrany do šesti kategorií. Jednotlivé kategorie se liší územní působností a dobou dojezdu na místo zásahu a také tím, zda se jedná o hasiče z povolání nebo dobrovolníky. Na každý druh jednotky PO jsou stanoveny odlišné nároky na osoby vykonávající činnost v těchto jednotkách, a to z hlediska odborné, zdravotní a psychické způsobilosti. Činnost v jednotce sboru dobrovolných hasičů obce při hašení požárů a provádění ZLP je považována za výkon občanské povinnosti, zpravidla je vykonávána v pracovněprávním vztahu k obci nebo k HZS kraje. Jednotlivé kategorie se označují římskými číslicemi.

Druhy jednotek požární ochrany: [26]

- **JPO I** - jednotka HZS kraje složená z profesionálních hasičů,
- **JPO II** - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, jejíž členové vykonávají službu jako svoje hlavní nebo vedlejší zaměstnání,
- **JPO III** – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu v jednotce PO dobrovolně,

-
- **JPO IV** – jednotka HZS podniku,
  - **JPO V** – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, jejíž členové vykonávají službu v jednotce PO dobrovolně,
  - **JPO VI** – jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku.

První tři kategorie, tedy JPO I až JPO III, jsou s územní působností zasahující i mimo území svého zřizovatele. Zbylé tři kategorie se vyznačují pouze místní působností na území svého zřizovatele.

Vnitřní organizace a vybavení jednotek požární ochrany včetně rozmístění jednotlivých druhů těchto jednotek musí být volena tak, aby bylo území obce zabezpečeno podle stupně nebezpečí požadovaným množstvím prostředků a sil, a to při plnění požadované doby dojezdu na místo zásahu.

1.4.1.2 Zdravotnická záchranná služba

Síť zdravotnické záchranné služby (dále jen „ZZS“) je tvořena čtrnácti územními středisky, která pokrývají území všech krajů a jsou zřizována krajem. ZZS jako jediná složka IZS není upravena samostatným zákonem, při plnění svých úkolů vychází ze zákona č. 20/1996 Sb., o péči o zdraví lidu a vyhlášky č. 434/1992 Sb., o zdravotnické záchranné službě (dále „vyhláška o ZZS“). Řízení ZZS není centralizované. Zatímco HZS ČR a Policie ČR na území státu fungují shodně, ZZS může mít teoreticky tolik modelů, kolik je krajů. V současné době se řeší návrh zákona o ZZS.

Hlavním úkolem zdravotnické záchranné služby je poskytnout odbornou přednemocniční neodkladnou péči, což znamená starat se o postiženého v místě vzniku úrazu nebo náhlého onemocnění a během dopravy k dalšímu ošetření. Přednemocniční péče je poskytována při stavech, které bezprostředně ohrožují život postiženého, působí náhlé utrpení a bolest a bez rychlého poskytnutí pomoci mohou vést k trvalým následkům postiženého. [23]

K poskytování přednemocniční péče slouží výjezdové skupiny, které vyhláška o ZZS dělí do třech kategorií:

- **rychlá lékařská pomoc (RLP)**, kde velitelem posádky je lékař,

-
- **rychlá zdravotnická pomoc (RZP)**, kde velitelem posádky je záchranář,
  - **letecká záchranná služba (LZS)**, kde zdravotnickou část posádky tvoří zdravotnický záchranář a lékař.

Kromě výše uvedených třech základních skupin je v praxi také využíván tzv. „setkávací systém“ neboli Rendez-vous, kdy se v místě zásahu sjíždějí dvě posádky, zdravotnická a lékařská. Po ošetření lékařem je pacient převezen zdravotnickou posádkou do nemocnice a lékař může odjet k dalšímu případu. Tento systém je nejvhodnějším a nejlevnějším způsobem zajištění přednemocniční neodkladné péče s lékařem v terénu ve větším městě.

Rozhodnutí o vyslání konkrétní výjezdové skupiny je v kompetenci dispečera. V případech, kdy došlo k selhání základních životních funkcí, je na místo události vyslána posádka RLP nebo LZS. V ostatních případech může být pacient ošetřen posádkou RZP.

System ZZS je organizován tak, aby jeho prvky byly schopny poskytnout pomoc na místě do 15 minut od přijetí oznámení. Interval do výjezdu, tedy čas od převzetí výzvy do výjezdu ZPP, by neměl přesáhnout 2 minuty. [23]

1.4.1.3 Policie ČR

Policie České republiky (dále jen „PČR“) byla zřízena zákonem č. 283/1991 Sb., o policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o Policii“) jako bezpečnostní sbor. Slouží veřejnosti a jejím úkolem je chránit bezpečnost osob, majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti a plnit další úkoly na úseku vnitřního pořádku. [31]

PČR je státním orgánem, řadíme ji proto mezi orgány státní moci. Je podřízena ministerstvu vnitra (dále jen “MV“). MV může Policii ČR kontrolovat prostřednictvím Inspekce policie.

PČR tvoří Policejní prezidium ČR, útvary s působností na celém území České republiky, krajská ředitelství policie a útvary zřízené v rámci krajského ředitelství, kde se jedná o obvodní či městská ředitelství. Celostátní útvary policie zřizuje ministr vnitra na návrh policejního prezidenta, útvary zřízené v rámci krajských ředitelství zřizuje policejní prezident na návrh krajského ředitele. [46]

Při plnění svých úkolů Policie spolupracuje s ozbrojenými silami, bezpečnostními sbory a s fyzickými i právníckými osobami. Pokud je potřeba, dále je oprávněna spolupracovat s mezinárodní organizací INTERPOL, Evropským policejním úřadem, příslušnými orgány, institucemi Evropské unie a s jinými mezinárodními organizacemi.

V rámci IZS provádí Policie úkoly k řešení mimořádných událostí a krizových situací. Z těchto úkolů můžeme jmenovat uzavření prostoru, regulaci dopravy v místě MU, šetření vzniku mimořádné situace a identifikaci mrtvých a zabezpečení ochrany majetku. Hlavní podíl při společném zásahu složek IZS má pořádková činnost a regulace dopravy. [13]

Jako jedna z hlavních složek IZS se podílí na ZLP. Letecká služba Policie ČR slouží především pro zásahové týmy Policie a zdravotnické týmy, leteckou pátrací a záchrannou službu a složky IZS v případech vyhlášení mimořádného stavu.

1.4.2 Ostatní složky

Ostatní složky poskytují plánovanou pomoc při ZLP na vyžádání. Tato plánovaná pomoc se od běžné osobní a věcné pomoci odlišuje tím, že je možné s nabízenou pomocí při vzniku MU předem počítat. Zákon definuje plánovanou pomoc na vyžádání jako „*předem písemně dohodnutý způsob poskytnutí pomoci ostatními složkami IZS při provádění ZLP.*“²

Základní složky většinou nemají v místě MU všechny potřebné síly a prostředky pro vykonávání potřebné činnosti, proto je vhodné využít některou z ostatních složek IZS v místě potřeby. Plánovaná pomoc je poskytována na základě uzavření smlouvy, která nese název *Dohoda o plánované pomoci na vyžádání*. Uzavřením této smlouvy se z poskytovatele pomoci stává ostatní složka IZS. [12]

Ostatní složky dle zákona o IZS tvoří:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil (Armáda ČR),
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory (např. Vězeňská služba, Bezpečnostní informační služba),
- ostatní záchranné sbory (např. Horská služba, Vodní záchranná služba, Český červený kříž),

---

² § 21 zákona č. 239/2000 Sb, o integrovaném záchranném systému

-
- orgány ochrany veřejného zdraví (krajské hygienické stanice),
  - havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,
  - zařízení civilní ochrany,
  - neziskové organizace a sdružení občanů.

V době krizových stavů se stávají ostatními složkami IZS také odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakulturních nemocnic pro poskytování specializované péče.

1.4.2.1 Armáda ČR

Armáda České republiky (dále jen „AČR“) je jako součást ozbrojených sil vytvářena k zajištění bezpečnosti ČR. Díky schopnosti rychlého nasazení a kapacitním možnostem představuje dominantní prvek mezi ostatními složkami IZS. Síly AČR jsou používány v případech, kdy vzniklou MU nejsou schopny zvládnout složky IZS samy. Její pomoc spočívá především v nasazení záchranných praporů, specialistů s příslušnou technikou a živé síly. [10]

Záchranné prapory jsou využívány především k provádění ZLP při pohromách a jiných závažných situacích, poskytují humanitární pomoc postiženému obyvatelstvu a koordinují nasazení sil a prostředků armády s orgány státní správy. Pro tyto práce jsou materiálně vybaveny. Do konce roku 2008 bylo v ČR celkem šest záchranných praporů, od ledna 2009 už spadají pod Ministerstvo obrany ČR jen dva, a to v Rakovníku a Olomouci. Každý záchranný prapor je tvořen ženijními, požárními a zdravotnickými jednotkami. [7]

Využití speciálních jednotek závisí na konkrétní situaci, mohou být využity protichemické jednotky, ženijní jednotky s příslušnou technikou nebo jednotky, které disponují vzdušnými prostředky.

V případě, že nastane přírodní katastrofa velkého rozsahu, záchranné prapory jsou využívány také k poskytování živé síly. Jako příklad lze uvést plnění pytlů s pískem a jejich umístění do hrází v případě rozsáhlé povodně.

1.4.2.2 Obecní policie

Obecní policie je orgánem obce, který zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce. Při plnění svých úkolů spolupracuje s Policií ČR. Obecní

---

policii zřizuje a zrušuje obecní zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou. V obci, která je městem, statutárním městem a v Praze se obecní policie označuje jako městská policie.

Obecní policii řídí zpravidla starosta. V rámci zabezpečování veřejného pořádku obecní policie zejména přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku, dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití, na bezpečnost a plynulost na pozemních komunikacích, odhaluje přestupky, podílí se na prevenci kriminality a upozorňuje osoby na porušování předpisů. Činnost obecní policie vykonávají strážníci, kteří jsou v pracovním poměru k obci. [10]

1.5 Stupně poplachu

Před svoláváním záchranných složek k události je potřeba stanovit stupeň poplachu, pod který událost spadá. Jednotlivé stupně se od sebe liší rozsahem MU, tedy různou potřebou nasazení sil a prostředků při vykonávání ZLP, dále organizací řízení zásahu a koordinací složek IZS. Vyhlášení konkrétního stupně poplachu je závislé na závažnosti situace. OPIS o závažnosti situace usuzuje z přijaté zprávy o MU nebo z požadavků velitele. Vyhláší se jeden ze čtyř stupňů poplachu, kdy nejvyšším je čtvrtý stupeň, který se také označuje jako zvláštní stupeň. Stupně poplachu jsou popsány níže. [22]

- **První stupeň poplachu** je vyhlášen v případě, kdy při MU dochází k ohrožení jednotlivých osob nebo objektů na území nepřesahující 500 m². Při takovéto události provádí ZLP základní složky IZS, které není potřeba při společném zásahu neustále koordinovat.
- **Druhý stupeň poplachu** se vyhlásí v takovém případě, kdy je mimořádnou událostí ohroženo maximálně 100 osob, více než jeden objekt, prostředky hromadné osobní dopravy nebo územní plocha do 10 000 m². V takové situaci provádí ZLP základní složky spolu s ostatními složkami IZS kraje, kde k MU došlo. Koordinace při společném zásahu je nutná a provádí ji velitel zásahu.
- **Třetí stupeň poplachu** je vyhlášen, pokud MU ohrožuje 100 až 1000 osob, areál, soupravy železniční přepravy, několik chovů hospodářských zvířat, produktovody, povodí řek nebo se jedná o hromadnou havárii v silniční nebo v letecké dopravě. Vyhlášení tohoto stupně se týká také ohrožení území o ploše do 1 km². Zásah provádí základní složky spolu

---

s ostatními složkami IZS. Při společném zásahu je nezbytné složky koordinovat v místě zásahu velitelem zásahu s pomocí štábu velitele. Místo zásahu je vhodné rozdělit na sektory a úseky. Na základě rozhodnutí důstojníka HZS, případně velitele zásahu, je vyhlášení třetího stupně poplachu oznámeno prostřednictvím OPIS hejtmanovi, případně starostovi dotčené obce s rozšířenou působností.

- **Zvláštní stupeň poplachu** se vyhlásí v případě, že MU ohrožuje minimálně 1000 osob, obce nebo území o ploše větší než 1 km². Při tomto stupni poplachu provádí ZLP základní a ostatní složky IZS s pomocí jiného kraje, případně je možné využít pomoc ze zahraničí. Při společném zásahu je nutná koordinace na strategické úrovni. OPIS ohlašuje vyhlášení zvláštního stupně poplachu hejtmanovi nebo starostovi obce s rozšířenou působností. Povinností OPIS je povolání a nasazení potřebných prostředků a sil z kraje, koordinuje pomoc se sousedními kraji a o vyhlášení zvláštního stupně poplachu informuje GŘ.

1.6 Koordinace složek IZS

Slovník cizích slov vysvětluje výraz koordinace jako „*uvedení do vzájemného souladu, přiřazení sobě na roveň, optimální spolupráce.*“³ V našem případě jde tedy především o takovou spolupráci minimálně dvou subjektů, která vede k úspěšnému zvládnutí MU.

Při řešení MU je nezbytná spolupráce složek IZS, správních úřadů, ale i havarijních a pohotovostních služeb. Tato spolupráce je realizována na třech úrovních v závislosti na tom, kdo při provádění ZLP má na starosti vlastní koordinaci zásahu.

Úrovně řízení ZLP jsou následující: [22]

- **strategická úroveň řízení** – koordinuje starosta obce s rozšířenou působností, hejtman kraje nebo MV (prostřednictvím GŘ HZS),
- **taktická úroveň řízení** – koordinuje velitel zásahu v místě MU,
- **operační úroveň řízení** – koordinuje OPIS IZS.

---

³ Kolektiv autorů a konzultantů Encyklopedického domu. *Slovník cizích slov*. Praha : Encyklopedický dům, 1996. 366 s. ISBN 80-90-1647-8-1.

1.6.1 Koordinace na strategické úrovni

Koordinace na strategické úrovni znamená zapojení starosty obce s rozšířenou působností, hejtmana kraje nebo Ministerstva vnitra do koordinace ZLP. O tuto spolupráci může požádat velitel zásahu. V případě vyhlášení nejvyššího stupně poplachu podle poplachového plánu IZS je na rozhodnutí hejtmana a ministerstva vnitra, jestli převezmou koordinaci ZLP. Ke své koordinaci mohou využívat jako pracovní orgán krizový štáb. [18]

Smyslem koordinace na strategické úrovni je především zapojení sil a prostředků v působnosti ministerstev, jiných správních úřadů, hejtmanů a starostů obcí s rozšířenou působností a zajistit tak ZLP a ochranu obyvatelstva. Tato koordinace je potřeba dále ke stanovení priorit ZLP při rozsáhlých MU, k zabezpečení materiálních a finančních podmínek pro činnost složek při provádění ZLP a k zajištění návaznosti ZLP s opatřeními pro krizové stavy. [22]

Koordinace ministerstvem

Ministerstvo vnitra koordinuje ZLP prostřednictvím GŘ HZS. Povolává a nasazuje potřebné síly a prostředky a koordinuje pomoc poskytovanou postiženému území jinými kraji, ministerstvy, jinými ústředními správními úřady a ze zahraničí. V případě potřeby má MV možnost vyžádat si spolupráci zástupců jiných ministerstev, zástupců ostatních složek IZS a případně také dalších odborníků, jejichž spolupráce může být při provádění ZLP prospěšná.

Při ústřední koordinaci je úkolem GŘ především analyzovat situaci v postiženém území, sledovat a zdokumentovat činnost nasazených sil, organizovat spojení ministerstva s místem MU a zpracovat informace pro sdělovací prostředky.

Ústřední koordinace ZLP na úrovni MV je potřeba v několika situacích. První z nich je případ, kdy MU přesahuje státní hranice České republiky a je nezbytná koordinace ZLP mezi zeměmi. Druhým případem je situace, kdy MU přesahuje území kraje a je vyhlášen nejvyšší stupeň poplachu. Třetí možností je situace, že o ústřední koordinaci požádá velitel zásahu, starosta obce s rozšířenou působností nebo hejtman. [22]

Koordinace hejtmanem

Hejtman organizuje IZS na úrovni kraje a koordinuje a kontroluje přípravu na MU prováděnou orgány kraje, územními správními úřady s krajskou působností, právníckými a

---

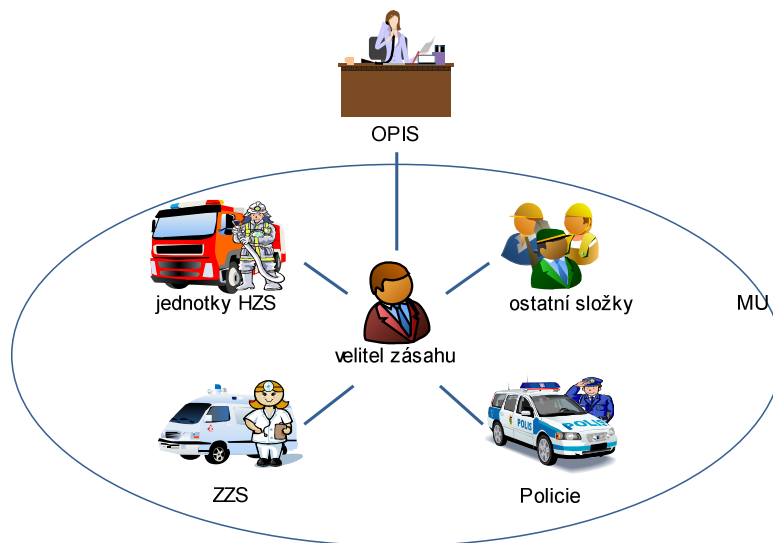
fyzickými osobami. V neposlední řadě také schvaluje havarijní plán kraje, vnější havarijní plán a poplachový plán kraje.

Koordinace starostou obce s rozšířenou působností

Starosta obce s rozšířenou působností koordinuje ZLP při řešení MU vzniklé ve správním obvodu obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Tuto koordinaci provádí v případě požádání velitele zásahu. Při koordinaci může starosta využít krizový štáb své obce. Mimo jiné také schvaluje vnější havarijní plán.

1.6.2 Koordinace na taktické úrovni

Na taktické úrovni zodpovídá za koordinaci složek velitel zásahu, a to přímo v místě působení MU. Velitelem zásahu se zpravidla stává velitel jednotky požární ochrany, případně vedoucí zasahujících sil a prostředků té složky, která v místě zásahu provádí převažující činnost. Na obrázku č. 6 je znázorněna koordinace velitelem zásahu v místě MU. [2]

Obrázek 6 Koordinace v místě MU [zdroj: vlastní]

Velitel zásahu je při provádění ZLP oprávněn mimo jiné zakázat vstup neoprávněným osobám na místo MU, vyzvat právnické nebo fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci, zřídit štáb velitele zásahu jako svůj výkonný orgán, rozdělit místo zásahu na sektory a stanovit jejich velitele. Velitel zásahu podle závažnosti MU vyhláší odpovídající stupeň poplachu podle poplachového plánu IZS. [18]

Štáb velitele zásahu si zřizuje velitel zásahu jako svůj výkonný orgán. Má několik členů, z nichž nejdůležitější je náčelník štábu. Ten odpovídá za činnost celého štábu, zastupuje velitele zásahu v době jeho nepřítomnosti a v místě zásahu zajišťuje styk s veřejností. Další členové mají za úkol zabezpečit spojení mezi jednotkami IZS a operačním střediskem v místě zásahu, zajistit součinnost složek IZS, zorganizovat materiální zabezpečení jednotek. Dalším možným úkolem člena štábu je analýza situace za účelem přípravy rozhodnutí velitele zásahu. [12]

Jak je uvedeno výše, velitel zásahu může rozdělit místo zásahu v případě potřeby na jednotlivé sektory. Základním předpokladem úspěchu u velkých zásahů je totiž udržení organizovanosti činnosti záchranářů. Například u zásahu, kde uniká nebezpečná látka, je vhodné rozdělit místo zásahu na nebezpečnou zónu a vnější zónu, kdy v nebezpečné zóně se mohou pohybovat jen záchranáři vybavení ochrannými prostředky. Dalším možným dělením je rozdělení na prostor pro odpočinek jednotek, úložiště zraněných, heliport pro přistávání vrtulníků a podobně.

1.6.3 Koordinace na operační úrovni

Na operační úrovni je řízení složek IZS prováděno prostřednictvím OPIS IZS. Úlohu OPIS IZS plní operační a informační střediska HZS krajů. Toto středisko na žádost velitele zásahu povolává k zásahu jak základní složky IZS prostřednictvím jejich operačních středisek, tak také složky ostatní. OPIS má mezi středisky koordinační roli, ovládá systémy varování a vyrozumění pro obyvatelstvo a je spojovým uzlem mezi místem zásahu a nejvyšší, strategickou, úrovní řízení. Důležitým prvkem je výměna informací mezi OPIS a operačními středisky základních složek, jen tak může být zajištěna kvalitní spolupráce. [10]

Operační střediska základních složek IZS zabezpečují obsluhu tísňových linek. Mezi základní úkoly OPIS patří především příjem a vyhodnocování informací o MU, dále v případě potřeby zabezpečuje vyrozumění základních i ostatních složek IZS a vyrozumění příslušných orgánů podle dokumentace IZS, povolává a nasazuje síly a prostředky HZS, jednotek PO a dalších složek IZS podle poplachového plánu nebo podle požadavků velitele zásahu. Při tom dává pozor, aby uvedené požadavky nebyly v rozporu s rozhodnutím příslušného HZS, hejtmana nebo Ministerstva vnitra při jejich koordinaci ZLP. OPIS může vyžadovat osobní a věcnou pomoc podle požadavků velitele zásahu a při nebezpečí z prodlení může provést varování obyvatelstva na ohroženém území. Po celou dobu zásahu udržuje spojení

---

s operačními středisky základních složek a s ostatními složkami, s místy zásahu a s krizovými štáby.

1.7 Dokumentace IZS

Podle vyhlášky č. 328/2001, o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, tvoří dokumentaci IZS následující dokumenty:

- havarijní plán kraje a vnější havarijní plán,
- dohoda o poskytnutí pomoci,
- ústřední poplachový plán a poplachový plán kraje,
- dokumentace o společných ZLP a statistické přehledy,
- dokumentace o společných školeních, instruktážích a cvičení složek,
- typové činnosti složek při společném zásahu.

Tato podkapitola se dále věnuje stručné charakteristice jednotlivých dokumentů.

1.7.1 Havarijní plány

Součástí dokumentace IZS jsou havarijní plány. Existují dva typy, havarijní plán kraje a vnější havarijní plán. Jejich struktura je podobná, obsahují informativní část, to znamená popis území a analýzu rizik, a operativní část, kde se jedná o konkrétně rozpracovaný poplachový plán IZS. Složky IZS mají v havarijních plánech vlastní operační plány nazvané plány konkrétních činností, např. zdravotnický traumatologický plán, veterinární pohotovostní plán, policejní plán ochrany veřejného pořádku a další.

Havarijní plány tvoří soubory instrukcí nutné pro zvládnutí havárií. Jsou to dokumenty, v nichž jsou uvedeny popisy činností a opatření, které je nutné provést při vzniku závažné havárie a které povedou k minimalizaci jejich dopadů. Pravidelně se prověřuje znalost a funkčnost těchto plánů. Velká pozornost je věnována také havarijním cvičením, aby se prověřila připravenost zaměstnanců a příslušných organizací na zvládnutí případné havárie.

Jak havarijní plán kraje, tak také vnější havarijní plán musí být vyhotoven ve dvou vyhotoveních. Jedno se ukládá jako součást krizového plánu kraje sloužící pro jednání

---

bezpečnostní rady kraje a krizového štábu kraje, druhé vyhotovení pak dostane operační a informační středisko kraje. [22]

Havarijní plán kraje

Havarijní plán kraje je dokument, který se zpracovává pro řešení takových MU, které vyžadují vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu. Zpracování tohoto dokumentu náleží do kompetence hasičského záchranného sboru kraje, přičemž při tvorbě plánu se vychází z analýzy vzniku možných MU a z toho vyplývajících ohrožení území kraje. Dále je také možné využít podklady poskytnuté právníckými a fyzickými osobami, ale i dotčenými správními, obecními úřady a jednotlivými složkami IZS. Každá složka, úřad nebo obec, která plní úkoly vyplývající z havarijního plánu kraje, dostane od HZS kraje výpis z plánu pro rozpracování jejich činnosti pro případ vzniku MU. [10]

Vnější havarijní plán

Vnější havarijní plán se zpracovává pro dvě kategorie zařízení. První kategorii tvoří jaderné zařízení nebo pracoviště se zdrojem ionizujícího záření IV. kategorie, do druhé kategorie spadají objekty a zařízení, u kterých může vzniknout závažná havárie způsobená nebezpečnými chemickými látkami a je u nich stanovena zóna havarijního plánování. [22]

Vnější havarijní plán zpracovává HZS kraje. V případě, že zóna havarijního plánování zasahuje na území více než jednoho správního obvodu obce s rozšířenou působností, plán schvaluje hejtman. Pokud zóna havarijního plánování nepřesahuje hranici jednoho správního obvodu, schválení plánu náleží do kompetence starosty obce s rozšířenou působností. V případě, že zóna havarijního plánování zasahuje na území více krajů, na zpracování plánu se podílí HZS příslušných krajů každý poměrnou částí. [10]

1.7.2 Dohoda o poskytnutí pomoci

Dohody o poskytnutí pomoci jsou písemné dohody, jejichž prostřednictvím jsou zabezpečovány síly a prostředky, které není vhodné pořizovat přímo pro složky IZS. Jedním z důvodů je to, že jsou využívány jen zřídka nebo výjimečně. Dohody o poskytnutí osobní nebo věcné pomoci jsou uzavírány s právníckými nebo podnikajícími fyzickými osobami, kdy obsah a způsob pomoci pro účely provádění ZLP jsou dojednány předem. Jsou součástí

---

poplachového plánu IZS. Tímto způsobem se často sjednávají jeřáby a další těžká technika potřebná pro provádění ZLP, ale také třeba ubytování a stravování. [12]

Dohody o poskytnutí plánované pomoci na vyžádání uzavírá generální ředitelství nebo HZS kraje s ostatními složkami IZS. Obsahují časové limity pro nasazení sil a prostředků ostatní složky k provádění ZLP po oznámení, dále sestavu sil a prostředků a činnosti, které se zavazuje tato složka vykonávat. Bez uzavření této dohody nemohou být prostředky a síly subjektu považovány za ostatní složku IZS.

1.7.3 Poplachové plány

Poplachové plány je možné rozdělit na ústřední poplachový plán a poplachové plány kraje. Důležitou součástí poplachových plánů je především spojení se základními a ostatními složkami IZS a dále přehled sil a prostředků ostatních složek, které je možno využít při ZLP na základě uzavřených smluv s fyzickými nebo právníckými osobami. Kromě toho plán uvádí způsob vyrozumívání a povolávání vedoucích složek, členů krizových štábů a dalších osob zahrnutých do havarijního plánu. [10]

Ústřední poplachový plán

Ústřední poplachový plán je základním dokumentem pro ústřední koordinaci ZLP a je uložen na OPIS GR HZS. Použije se při koordinaci ZLP Generálním ředitelstvím HZS ČR. Obsahuje přehled prostředků a sil, které jsou k dispozici pro řešení MU na celém území ČR a do místa zásahu se dostanou nejdéle do 24 hodin.

Poplachový plán kraje

Poplachový plán kraje je uložen na OPIS kraje a je veřejně přístupný. Je součástí nařízení kraje k požárnímu poplachovému plánu kraje. Využívá se v případech, kdy koordinaci ZLP provádí HZS kraje, hejtman nebo starosta obce s rozšířenou působností nebo jsou ZLP koordinovány v místě zásahu velitelem zásahu, pokud je pomoc vyžadována.

Poplachové plány krajů vycházejí ze zpracovaných havarijních plánů krajů a v nich obsažených analýz rizik. Z toho vyplývá, že kraj nemusí vždy mít k dispozici takovou sestavu sil a prostředků IZS, které by byly schopny zasáhnout při jakémkoli typu MU. V případě, že

---

dojde ke vzniku málo pravděpodobné MU, mohou kraje počítat s pomocí vyžádanou prostřednictvím ústředního poplachového plánu kraje IZS nebo od sousedních krajů.

1.7.4 Ostatní dokumentace

Dokumentace o společných ZLP a statistické přehledy

Složky IZS zpracovávají vlastní dokumentaci o ZLP, které prováděly na místě zásahu při vyhlášeném prvním nebo druhém stupni poplachu. V případě vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu zpracovává zprávu o zásahu velitel zásahu. V situaci, kdy je vyhlášen třetí nebo zvláštní stupeň poplachu na území, které je postižené MU a je-li na tomto území více než jedno místo zásahu, zpracování zprávy o zásahu má na starosti HZS kraje. Tato zpráva o zásahu musí mimo jiné obsahovat údaje o vzniku MU, popis průběhu ZLP, údaje o postupu složek při zásahu a o konečných následcích MU včetně počtu zachráněných osob a poskytnuté pomoci.

Statistiku o MU spojených se ZLP zpracovává HZS. Statistické údaje by měly být zpracovány tak, aby mohly být využitelné pro analýzu MU, případně pro potřeby obnovy území postiženého MU a pro další potřeby složek. [10]

Dokumentace o společných školeních, instruktážích a cvičení složek

Společné školení, výcvik a instruktáže slouží pro přípravu na MU. Jejich dokumentace musí obsahovat minimálně údaje o lektorech a účastnících, časové údaje a údaje o obsahu odborné přípravy. Dokumentace o společných cvičeních má velký význam především proto, že při případném úrazu nebo způsobení škody v průběhu cvičení slouží jako průkazný podklad pro vyšetření a odškodnění oprávněných osob. [12]

Typové činnosti složek při společném zásahu

Typové činnosti složek při společném zásahu vydává GR HZS, obsahem je postup složek při ZLP v závislosti na druhu a charakteru MU. [22]

2 IZS České republiky

2.1 Charakteristika České republiky

Česká republika je vnitrozemským státem, který leží uprostřed mírného pásu severní polokoule ve střední Evropě. Sousedí se čtyřmi státy: Polskem, Německem, Rakouskem a Slovenskem. Sama Česká republika nemá přístup k moři, nejbližší se nacházejícími moři jsou Baltské a Středozemní, které patří mezi Čechy nejnavštěvovanější. Významnými řekami protékajícími Čechami jsou Labe a Vltava, která je zároveň nejdelší řekou v ČR, Moravou prochází Dyje a Morava a ve Slezsku můžeme najít Odru s Opavou. Nejvyšším pohořím u nás jsou Krkonoše, jejichž dominantu tvoří Sněžka ležící na hranicích s Polskem. Kvůli dobrým sněhovým podmínkám patří k nevyhledávanějším lyžařským destinacím. Dalším turisty vyhledávaným pohořím je Šumava nacházející se na jihu republiky.

Plocha území republiky zaujímá celkem 78 866 km², což je něco málo přes 2 % velikosti EU. Svou rozlohou patří ke středně velkým evropským státům. Co se týče nadmořské výšky, 67 % plochy území republiky leží do 500 metrů nad mořem, 32 % ve výšce 500 až 1000 metrů a pouze 1 % území leží výš než 1000 metrů nad mořem. [35]

Obrázek 7 Mapa ČR [zdroj: www.czechtourism.cz]

Česká republika je rozčleněna do 14 krajů. Největším krajem je Středočeský kraj, který obklopuje Prahu ze všech stran. Největší město republiky je Praha, pak následuje Brno a

---

Plzeň. Česká republika je složena z celkem 6 331 obcí, průměrná hustota obyvatel je 133,6 obyvatel na km².

Česká republika se může pochlubit velmi hustou dopravní sítí, v EU je dokonce na prvním místě v hustotě železniční sítě, činí 120 km na tisíc km² území. Kromě vlaku je při cestování možné využít samozřejmě i další prostředky, ať už je to automobil, kolo, prostředky MHD, loď nebo letadlo. Posledně jmenovaný dopravní prostředek je vzhledem k celkem malému území republiky využíván převážně k mezinárodním letům.

Nejvyužívanějším typem dopravy je u nás silniční doprava. Celá republika je protkána silnicemi první, druhé i třetí třídy. V roce 2009 bylo po ČR evidováno celkem 55 653,626 km silnic, z toho 5 850,041 km silnic I. třídy, 14 592,260 km silnic II. třídy a 34 161,103 km silnic III. třídy. Cestující mohou využívat také dálnic a rychlostních komunikací, jejichž délka je 1 050,222 km. [35]

V České republice, stejně jako v jiných vyspělých zemích, každoročně stoupá počet registrovaných vozidel. K 1.1.2011 bylo u nás evidováno celkem 7 221 943 vozidel, z toho většinu tvoří osobní automobily. [45]

Vlastní automobil mají dnes přibližně dvě třetiny lidí. Průměrný věk osobního automobilu činil v ČR ke konci roku 2010 13,70 let, proti tomu průměrné stáří celého vozového parku v ČR je 17,11 let. Tento stav není ideální, protože u starších automobilů může častěji docházet k poruchám, ale hlavním důvodem je především znečišťování životního prostředí emisemi. Nová auta jsou přeci jen šetrnější a také bezpečnější. [48]

Tabulka č. 2 slouží pro přehled o základních údajích ČR.

Tabulka 2 Základní údaje o ČR

Počet obyvatel	10 532 770
Rozloha	78 866 km ²
HDP	3 667,6 mld Kč
Hrubá mzda	25 803 Kč
Inflace	1,8 %
Míra nezaměstnanosti	9,6 %

Zdroj: [35, 36]

2.2 Analýza IZS ČR

2.2.1 Financování IZS

Důležitou kapitolou v oblasti ochrany obyvatelstva a IZS je jeho financování. Dostatečné finanční prostředky jsou nezbytnou podmínkou pro fungování jakéhokoliv systému na odpovídající úrovni. Proto považuji za podstatné věnovat se alespoň v hrubém nástinu této problematice.

Bezpečnost, stejně jako požární ochranu a činnost IZS, můžeme zařadit mezi veřejné služby, tudíž by měly být financovány prostřednictvím veřejných rozpočtů a zajištěny státem.

Hrubá struktura financování IZS je vymezena v zákoně č. 239/2000 Sb., o izs, konkrétně v § 31. Výdaje spojené se zabezpečením IZS můžeme dle tohoto zákona rozdělit na předem plánované a mimořádné, tedy neplánované.

Státní rozpočet (dále jen „SR“) je v České republice nejvýznamnější částí rozpočtové soustavy. Obsahuje očekávané příjmy a výdaje, které jsou členěny na kapitoly státního rozpočtu. Velkým problémem hospodaření je jeho deficit. Příjmy a výdaje SR za roky 2006 až 2010 uvádí tabulka č. 3. Obsahuje též rok 2011, u tohoto roku se na rozdíl od ostatních uvedených let jedná o odhad.

Tabulka 3 Státní rozpočet - skutečné příjmy a výdaje (v mld. Kč)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011 plán
Příjmy SR	923,32	1 025,88	1 064,57	974,61	1000,38	1044,00
Výdaje SR	1020,63	1 092,27	1 083,94	1 167,01	1156,79	1179,00
Saldo SR	-97,30	-66,39	-19,37	-192,39	-156,42	-135,00

Zdroj: [32, 37]

Z tabulky je patrné vysoké záporné saldo státního rozpočtu. Díky finanční krizi se po roce 2008 situace ve SR značně zhoršila, příjmy se snížily a naopak výdaje zvýšily. Zhoršení této situace se také projevilo ve financování IZS, protože Policie ČR a Hasičský záchranný sbor ČR jsou financovány státem prostřednictvím Ministerstva vnitra.

Finanční zabezpečení krizového řízení je upraveno v krizové legislativě. Finanční prostředky na krizové stavy jsou plánovány v rozpočtu v rozpočtové skupině „Bezpečnost státu a právní ochrana“, kde oddíl 51 je nazván „obrana“ a oddíl 52 se nazývá „civilní připravenost na krizové stavy“. Oddíl 55 se zabývá požární ochranou a IZS. [13]

Plánované finanční prostředky na IZS jsou zahrnuty do rozpočtu Ministerstva vnitra, což je kapitola 314. Zahrnují výdaje potřebné pro zpracování dokumentace, ochranu obyvatelstva, ověřování připravenosti k ZLP a na provoz společně užívaných zařízení pro potřeby IZS, zejména telekomunikační a informační systémy. Z rozpočtu MV se finance na základě požadavku dostávají ke krajskému úřadu. [29]

Ministerstvo vnitra se člení na 3 hlavní složky: samotná správa MV ČR, HZS a PČR. V následující tabulce č. 4 jsou uvedeny výdaje MV v členění na Policii ČR, Hasičské záchranné sbory a ostatní. Do složky ostatní je možné zařadit výdaje na zabezpečení plnění úkolů MV, na zabezpečení činnosti ostatních organizačních složek státu v působnosti MV, výdaje na programy spolufinancované z rozpočtu EU, na sportovní reprezentaci, dávky důchodového pojištění a ostatní sociální dávky. [13, 32]

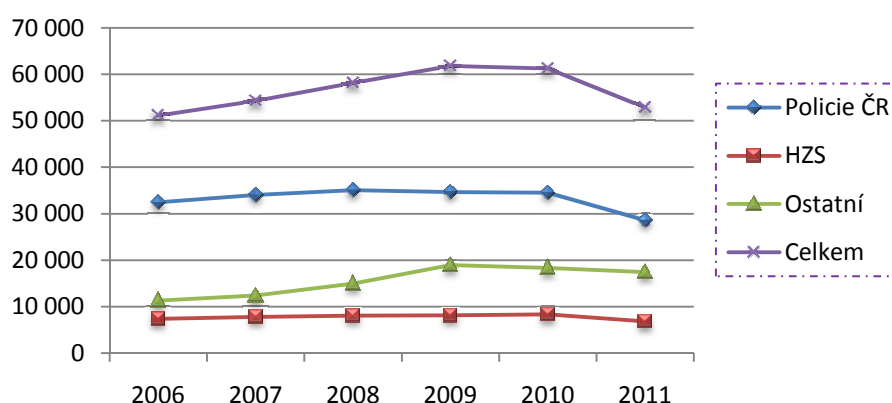
Tabulka 4 Rozdělení výdajů MV mezi jednotlivé složky

Složka	rok 2010		rok 2011	
	mil. Kč	Podíl na celkových výdajích MV v %	mil. Kč	Podíl na celkových výdajích MV v %
Policie ČR	34 565,605	56,41	28 606,551	54,10
Hasičské záchranné sbory	8 376,421	13,67	6 857,953	12,97
Ostatní	18 328,762	29,92	17 413,035	32,93
Celkem	61 270,788	100,00	52 877,539	100,00

Zdroj: [32]

Výše uvedená tabulka obsahuje údaje plánované v zákoně o státním rozpočtu na rok dopředu, proto je možné porovnávat rok ještě neuplynulý. Z tabulky jasně vyplývá, že největší podíl na výdajích MV mají výdaje na Policii ČR (více než 54 % v roce 2011). Mezi lety 2010 a 2011 došlo k poklesu výdajů MV, a to o 13,7 %, U PČR i u HZS došlo ke snížení výdajů jak v absolutní hodnotě, tak i v procentuálním vyjádření, a to na úkor složky Ostatní.

Vývoj výdajů MV v průběhu 6 let je znázorněn na obrázku č. 8. Vycházím z dat uvedených v Zákoně o státním rozpočtu, hodnoty jsou rozpočtované na rok dopředu.

Obrázek 8 Rozdělení výdajů MV mezi jednotlivé složky (v mil. Kč) [Zdroj: vlastní]

Může se stát, že dojde k takové mimořádné události, kdy rozpočtované finanční prostředky na vyřešení události nebudou stačit. Složky IZS nebudou schopny díky rozsáhlé události náklady vzniklé při nasazení sil a prostředků uhradit samy, což v důsledku může znamenat ohrožení jejich funkčnosti pro další provádění ZLP. V tom případě zákon ukládá povinnost vládě a orgánům kraje náklady vynaložené složkami IZS uhradit.

Za účelem řešení rozsáhlých mimořádných událostí navrhuje Ministerstvo financí spolu s Ministerstvem vnitra rezervu v kapitole 398 – Všeobecná pokladní správa. Tato Všeobecná pokladní správa je rezervou, která je při významných krizových stavech vynakládána na jejich řešení, a to v podstatně vyšších částkách než je plánovaná rezerva. Mohou být čerpány prostředky z vládní rezervy, dále jsou tvořeny rezervy přímo za účelem řešení krizových situací, na jejich přecházení a odstraňování následků. Tyto rezervy jsou tvořeny dle zákona č. 239/2000 Sb. a 240/2000 Sb. [11, 29, 32] Jejich výši uvádí tabulka č. 5.

Tabulka 5 Finanční prostředky na krizové situace (v tisících Kč)

	2008	2009	2010	2011
Zajištění přípravy na krizové situace dle zák. 240/2000 Sb.	723	373	5 623	2 166
Vládní rezerva	3 364 622	3 541 696	3 653 984	3 539 494
Rezerva na řešení krizových situací dle zák. 240/2000 Sb.	100 000	100 000	100 000	100 000
Rezerva na MU dle zákona 239/2000 Sb.	100 000	100 000	100 000	100 000

Zdroj: [32]

Jak rezerva na řešení krizových situací, tak rezerva na MU jsou během let neměnné a zůstávají ve stejné výši. Vládní rezerva se do roku 2010 zvyšovala, mezi lety 2010 a 2011 se snížila, a to o 3,13 %. Taktéž prostředky věnované na zajištění přípravy na krizové situace se v rozpočtu na letošní rok snížily, rozdíl tvoří 61,5 %.

Požární ochrana

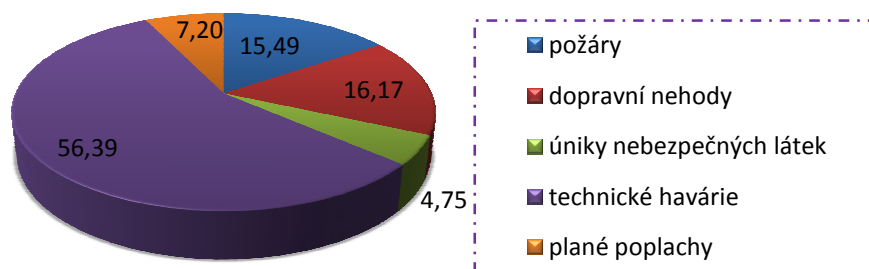
Garantem systému požární ochrany je HZS ČR. Požární ochrana je v České republice financována z více zdrojů. Jedním ze zdrojů jsou veřejné rozpočty, kdy ze státního rozpočtu jsou poskytovány finanční prostředky HZS ČR, obce financují jednotky SDH obcí. Od státu dále obce dostávají neinvestiční dotace na udržení akceschopnosti jednotek PO, odbornou přípravu a věcné vybavení. Od státu je možné získat i investiční dotace na nákup nové požární techniky. Také podnikající osoby se podílejí na financování požární ochrany, a to zabezpečením jednotek HZS podniků, čímž nesou náklady na některá nařízená preventivní opatření. [12]

Většinu nákladů na požární ochranu v ČR hradí stát prostřednictvím rozpočtové kapitoly MV. Do roku 2010 vykazovaly výdaje SR na požární ochranu víceméně konstantní hodnoty, v dalším roce se tato hodnota díky úsporným opatřením snížila. [47]

Podrobnějšímu financování jednotlivých základních složek se blíže věnuji v kapitole Analýza složek IZS.

2.2.2 Analýza IZS

Mimořádné události tu vždy byly, jsou a budou. Jejich počet se rok od roku zvyšuje. V roce 2010 bylo zaznamenáno celkem 111 649 událostí se zásahem jednotek PO. Z obrázku č. 9 je patrné, že nejvíce událostí měly na svědomí technické havárie (56,39 %), dále dopravní nehody (16,17 %) a požáry (15,49 %). [51]

Obrázek 9 Druhy událostí se zásahem JPO (v %) [51]

Činnost IZS a mimořádné události je možné zkoumat z různých hledisek. Na následujících stránkách se zaměřuji na analýzu IZS především z ekonomického hlediska.

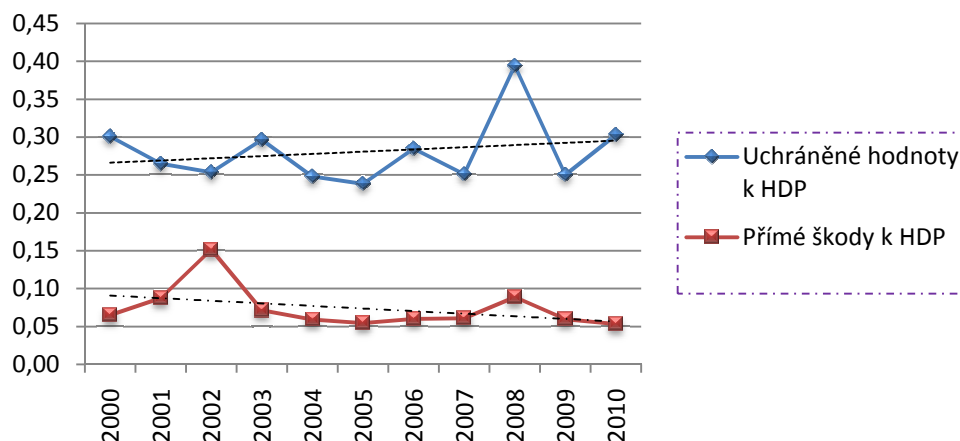
Na požární ochranu jsou vynakládány nemalé peněžní prostředky, proto je vhodné přesvědčit se, zda je toto vynakládání prostředků efektivní. Možným ukazatelem efektivnosti činnosti požární ochrany jsou relace mezi výdaji státního rozpočtu na zajištění činnosti HZS ČR, JPO II a JPO III, přímá škoda a uchráněné hodnoty. Některé ekonomické údaje zobrazuje tabulka č 6.

Tabulka 6 Ekonomické ukazatele PO

Ekonomický ukazatel/rok/mil. Kč	2006	2007	2008	2009	2010
HDP v běžných cenách	3 222 400	3 535 500	3 689 000	3 628 100	3 667 600
Výdaje ze SR na činnost HZS	7 871	8 255	9 081	8 756	8 811
Dotace ze SR na zabezpečení činnosti JPO II a JPO III	54	55	100	106	96
Přímé škody způsobené požáry	1 933,99	2 158,49	3 277,30	2 169,15	1 956,16
Uchráněné hodnoty	9 182,54	8 974,43	14 545,69	9 074,91	11 115,76
Přímé škody k HDP	0,060	0,061	0,089	0,060	0,053
Uchráněné hodnoty k HDP	0,285	0,251	0,394	0,250	0,303

Zdroj: [43, 51]

Zhruba na 1 Kč výdajů na požární ochranu v ČR ročně připadá 5,68 Kč uchráněných hodnot při požárech a záchranných pracích. Vývoj uchráněných hodnot a přímých škod při požárech je uveden na obrázku č. 10.

Obrázek 10 Uchráněné a přímé škody při požárech – podíl k HDP [51]

Jak je z obrázku patrné, zatímco uchráněné hodnoty se v průběhu let mírně zvyšují, přímé škody se naopak lehce snižují.

Přímé škody v ČR představují ve srovnání s jinými zeměmi jedny z nejnižších hodnot k HDP. Pro srovnání uvádím tabulku s několika zeměmi s údaji přímých škod (tabulka č. 7).

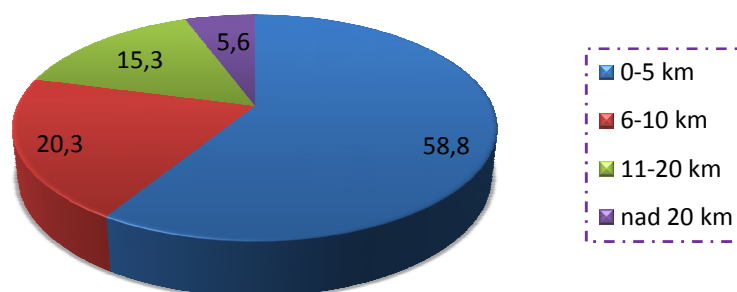
Tabulka 7 Porovnání přímých škod se zahraničím

Země	Přímé škody k HDP v % (2005-2007)
Česká republika	0,07
Polsko	0,07
USA	0,10
Japonsko	0,12
Německo	0,13
Francie	0,19
Švýcarsko	0,23
Belgie	0,24

Zdroj: [34]

Jedním z možných důvodů nízkých přímých škod ve vyspělých průmyslových zemích je například skutečnost, že tyto země věnují vysokou pozornost prevenci nebo mají zabezpečen včasný dojezd k požáru. Tím je možné minimalizovat ztráty.

V České republice je v cca 60 procentech případů místo dislokace nejbližší JPO do 5 km od místa mimořádné události (viz obrázek č. 11).

Obrázek 11 Zásahy JPO podle vzdálenosti (v %) [51]

2.2.2.1 Prevence

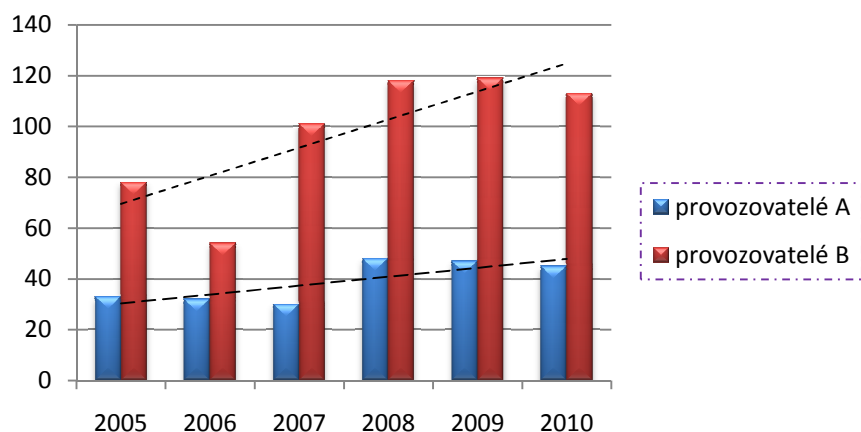
Pro předcházení vzniku mimořádných událostí je prevence velmi důležitá. Prvotním smyslem prevence je předcházet vzniku mimořádné události, případně zmírnit její následky, pokud už k nějaké události došlo. Prevence je mnohdy levnější než samotné řešení události a odstraňování jejích následků. [8]

2.2.2.1.1 Prevence - *technické havárie*

Technické havárie tvoří největší část mimořádných událostí v roce 2010. Zahrnují technologické a technické pomoci (např. otevření uzavřených prostor, odstraňování překážek), ostatní pomoci a samozřejmě také technické havárie.

Prevenčí havárií se zabývá zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky a o změně zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o prevenci závažných havárií). Tento zákon se dotýká objektů, ve kterých jsou umístěny nebezpečné chemické látky a tyto objekty dělí na tři skupiny. Zjednodušeně lze říci, že první skupinou jsou zařízení nebo objekty, ve kterých dochází ke skladování nebezpečných látek, ale jen v malém množství. Druhou skupinu tvoří objekty označované písmenem A, ve kterých se nachází nebezpečné látky přesahující nižší z limitů uvedené v zákoně a třetí skupina objektů je označována písmenem B a množství nebezpečných látek přesahuje vyšší z limitů uvedené v zákoně. Každý objekt zařazený ve skupině B musí mít stanovenou zónu havarijního plánování. [25]

U provozovatele A i B jsou prováděny kontroly, jejich vývoj uvádí obrázek č. 12. Trendové křivky dokazují, že počet kontrol se u obou typů provozovatelů zvyšuje, i když údaje u roku 2010 jsou nižší než u roku předešlého.

Obrázek 12 Kontrolní akce v oblasti prevence havárií [51]

2.2.2.1.2 Prevence – požáry

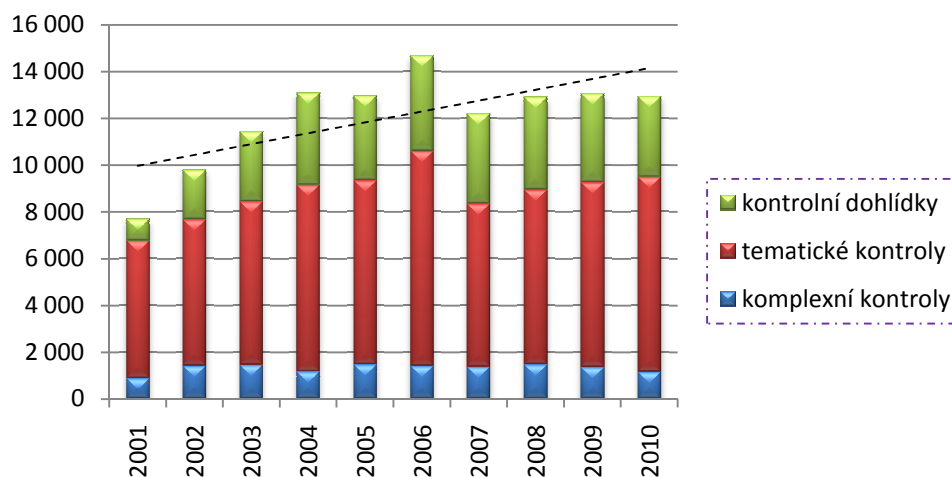
Další velkou skupinou MU jsou požáry. Zde je velký prostor pro možnou prevenci omezující jejich vznik. Nejlepší ochranou proti požárům jsou fungující opatření v oblasti požární prevence.

Prevence a kontrolní akce

Jedním z opatření, které pomáhá chránit lidské zdraví a životy, je kontrola dodržování stanovených povinností na úseku požární ochrany. Tuto činnost má na starosti státní požární dozor. Orgán vykonávající požární dozor, tedy HZS kraje nebo MV, vyhotoví zápis o provedené kontrole. Tento zápis obsahuje výsledek kontroly včetně opatření a lhůty pro odstranění zjištěné závady. [10, 53]

Jsou prováděny tři typy kontrol. Komplexní kontroly posuzují stav organizačního zabezpečení, plnění povinností a dodržování podmínek požární bezpečnosti. Tematické kontroly slouží k prověření stavu zabezpečení požární ochrany v určených oblastech. Účelem kontrolní dohlídky je prověřit stav plnění opatření zadaných při poslední tematické nebo komplexní kontrole. Vývoj počtu jednotlivých typů kontrol uvádí obrázek č. 13. [39]

Většina kontrol je předem plánovaná, ale někdy je potřeba provést další kontroly v souvislosti s nepříznivými událostmi. V grafu je patrný vysoký nárůst tematických kontrol v roce 2006. Zde se jednalo o opatření související s mnohými případy pádů střech, proto byly neplánovaně provedeny kontroly v objektech určených pro shromažďování více lidí (obchody, školy, haly apod.). Další neplánovanou kontrolou byla kontrola ubytoven, a to po tragických požárech ubytoven na počátku roku 2006. [53]

Obrázek 13 Provedené kontrolní akce [53]

Jak ukazuje trendová křivka, počet kontrolních akcí se v průběhu let zvyšuje. Na prevenci a předcházení mimořádným událostem je kladen vysoký důraz.

Nejčastějším prohřeškem při kontrolách státního požárního dozoru je nezabezpečení volných únikových cest a volného přístupu k nouzovým východům. [51]

2.2.2.2 Cvičení HZS krajů a IZS

Cvičení složek IZS je potřebné pro zajištění jejich funkčnosti. Z hlediska prověřované činnosti rozlišujeme cvičení prověřovací a taktické. U obou typů cvičení mají oslovené složky povinnost zúčastnit se. Oprávnění nařídit cvičení má ministr vnitra, generální ředitel HZS, hejtman kraje a ředitel HZS kraje. Cvičení jsou v souladu s ročním plánem pravidelné odborné přípravy. [2]

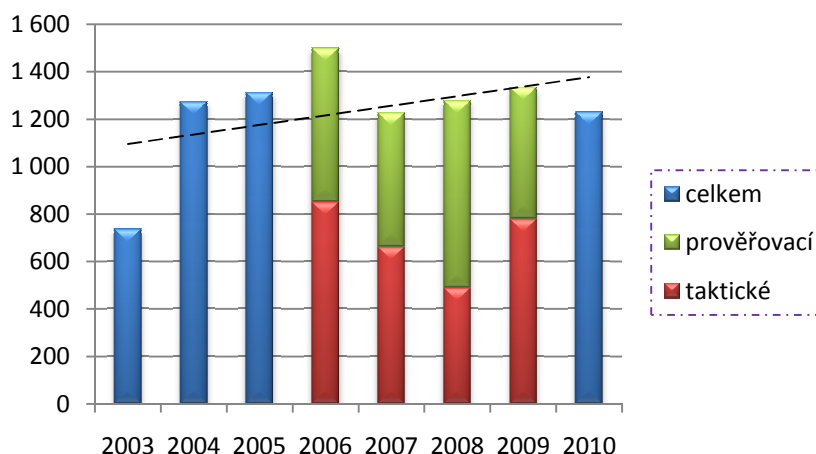
Cílem prověřovacích cvičení je ověřit připravenost jednotlivých složek IZS k provádění ZLP, kdy prověřované jednotky o tomto cvičení dopředu neví. Součástí prověřovacího cvičení může být i vyhlášení cvičného poplachu.

Taktická cvičení se týkají složek IZS a orgánů, které se podílejí na provádění a koordinaci ZLP, smyslem je dosažení odborné připravenosti na MU. O tomto cvičení jednotky dopředu ví, a to včetně činností, které budou při cvičení vykonávat. [2]

Náklady na provedení prověřovacích a taktických cvičení si hradí základní složky IZS zpravidla samy ze svých prostředků. U větších cvičení předkládá HZS kraje bezpečnostní radě kraje návrh finančního zabezpečení společných výdajů při cvičeních. [19]

Na obrázku č. 14 je možné vysledovat vývoj počtu cvičení prováděných složkami IZS. Do roku 2005 uvádím počet cvičení celkem bez dělení na prověřovací a taktické, a to z důvodu chybějících dat. Zrovna tak za rok 2010 uvádím pouze počet cvičení celkem, v době dokončení této práce nebyla ještě k dispozici potřebná data.

Nejvíce cvičení proběhlo v roce 2006, v následujících letech je počet cvičení nižší, ale celkově za posledních 8 let je patrný nárůst. Tento rostoucí trend hodnotím kladně.

Obrázek 14 Taktická a prověřovací cvičení [51, 53]

Při každém cvičení je potřeba sledovat jeho průběh a následně provést vyhodnocení, aby se zjistilo, zda byl splněn cíl cvičení. Zpráva o cvičení by měla obsahovat zjištěné nedostatky a navrhnout možná opatření. [1]

2.2.3 Analýza složek IZS

2.2.3.1 Hasičský záchranný sbor ČR

2.2.3.1.1 *Financování HZS*

Hasičský záchranný sbor je organizační složkou státu a je samostatnou účetní jednotkou. Jako organizační složka státu hospodaří s prostředky ze státního rozpočtu, mimo to může dále využívat mimorozpočtové zdroje, mezi které se řadí prostředky fondů organizační složky státu, zisk získaný hospodářskou činností vykonávanou na základě zvláštního zákona, peněžité dary a prostředky poskytnuté ze zahraničí. Dalším zdrojem jsou prostředky fondu kulturních a sociálních potřeb. [27]

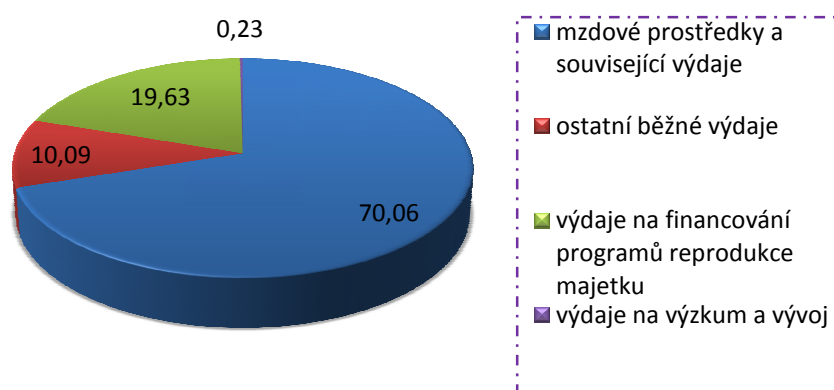
Výdaje HZS tvoří: [53]

- výdaje na financování programů reprodukce majetku,
- platy zaměstnanců a pojistné,
- ostatní provozní výdaje,
- sociální dávky.

Další výdaje poskytnuté prostřednictvím GŘ HZS ČR:

- neinvestiční dotace občanským sdružením,
- vývoj a výzkum.

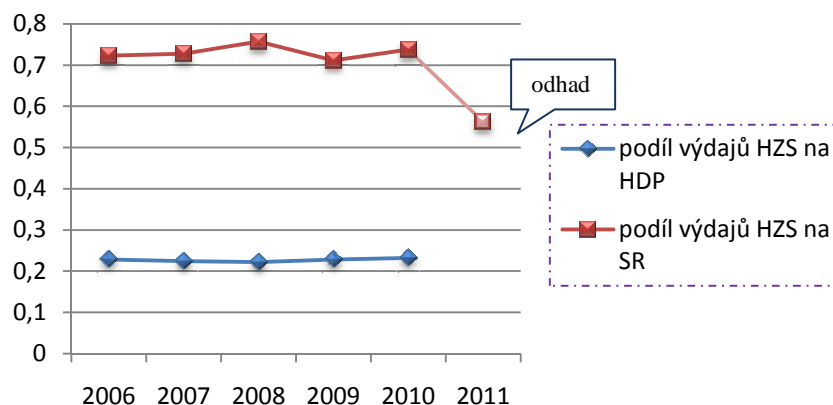
Podle obrázku č. 15 mají na výdajích HZS největší podíl mzdové prostředky se souvisejícími výdaji, čímž je myšleno pojištění placené zaměstnavatelem.

Obrázek 15 Struktura výdajů HZS (v %) [45]

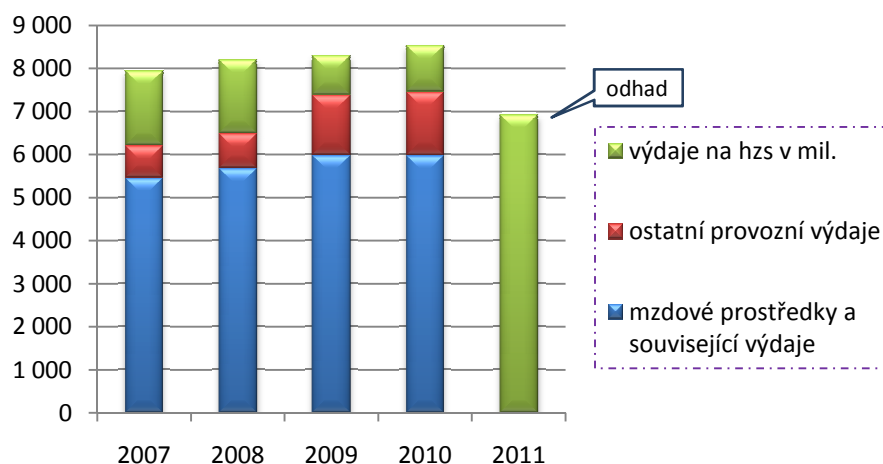
Na obrázku č. 16 můžeme vidět dvě vývojové křivky, a sice podíl výdajů HZS na HDP a podíl výdajů HZS na státním rozpočtu. Zatímco první křivka je za posledních pět let celkem konstantní, druhá křivka, podíl výdajů HZS na HDP, zaznamenává mezi lety 2006 a 2010 určité výkyvy a na rok 2011 se předpokládá prudký pokles, což je dáno snížením výdajů HZS a zvýšením výdajů SR.

Obrázek 16 Podíl výdajů HZS na HDP a na SR [Zdroj: vlastní]

Vývoj rozpočtu HZS v letech 2006 až 2010 s návrhem rozpočtu na rok 2011 je vyobrazen na obrázku č. 17. Jak je z grafu patrné, do roku 2010 hospodařil HZS se zvyšujícím se množstvím finančních prostředků, na rok 2011 je plánováno prostředků méně, a to o 1,6 mld Kč, což je téměř 19 procent.

Obrázek 17 Rozpočet HZS (v mil. Kč) [53]

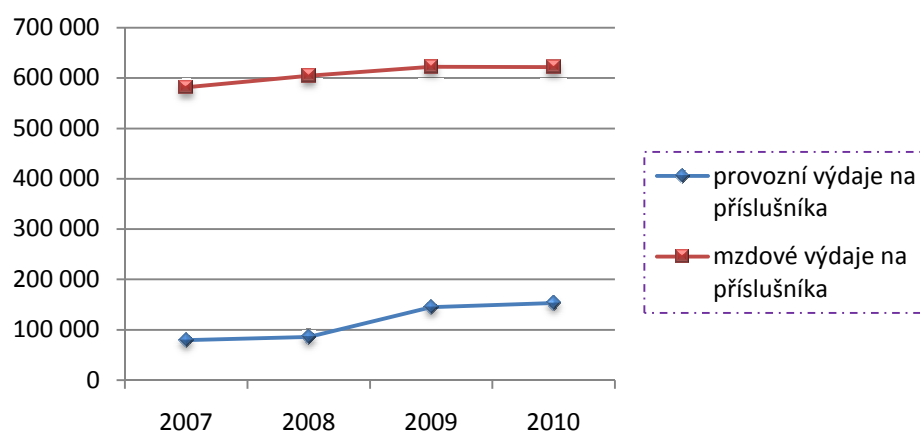
Největší část provozních výdajů tvoří nákupy materiálu a ochranných pomůcek pro jednotky PO a pohonné hmoty pro požární automobilní techniku a dále platby za energie. [53]

V loňském roce měli hasiči k dispozici přibližně 8,5 mld, letos by podle odhadů měli hospodařit jen s 6,9 mld. Budou chybět peníze na investice a provoz, investice se sníží o 70 %. Nebude možné investovat do technických a automobilových prostředků, jejichž stáří

je už nezanedbatelné. Průměrné stáří cisternové automobilové stříkačky je 13,3 roku, výškové techniky 14,6 let a plošiny jsou v užívání dokonce už 24,1 roku. Peníze, které zbudou ze mzdových prostředků hasičů, kteří v průběhu roku 2011 odejdou hlavně díky snížení platů, budou použity v provozu. Tady se nabízí otázka, jestli takové skokové snížení finančních prostředků neohrozí bezpečnost obyvatel. [38]

Možným řešením nedostatku prostředků na přežití hasičského záchranného sboru je požádání o dotaci z Evropské unie.

Pro představu o tom, jaká část výdajů připadá na jednoho příslušníka HZS, slouží obrázek č. 18. Patrný je vysoký nárůst provozních výdajů mezi lety 2008 a 2009, zatímco tempo růstu mzdových výdajů v přepočtu na jednoho příslušníka klesá.

Obrázek 18 Výdaje na příslušníka HZS (v Kč) [Zdroj: vlastní]

2.2.3.1.2 *Financování sboru dobrovolných hasičů*

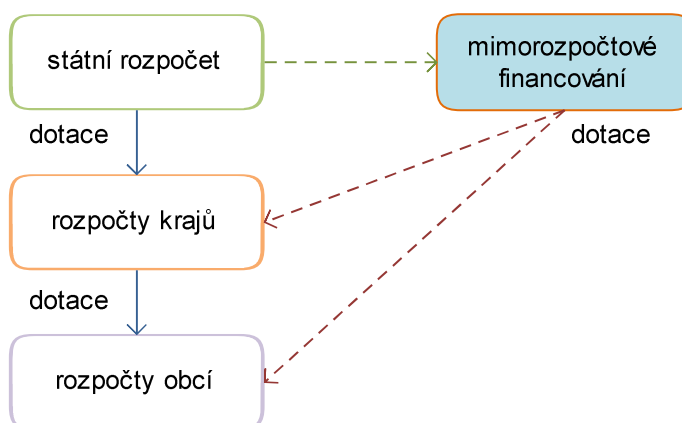
Jednotky sboru dobrovolných hasičů (dále jen „SDH“) jsou zřizovány jako příspěvkové organizace obcí, jsou to tedy zařízení obce bez právní subjektivity. Jejich úkolem je zabezpečovat záchranná a likvidační opatření při požárech a mimořádných událostech. Financování jednotky SDH obce provádí obec ze svého rozpočtu, přitom využívá příspěvky z kraje a ze státního rozpočtu formou dotací. Za hašení požárů a záchranné práce při MU přísluší členům jednotek SDH od obce odměna. [12, 47]

Pro rok 2009 byla z rozpočtu uvolněna částka 101,26 mil. Kč formou neinvestiční dotace pro jednotky SDH obcí. Tyto prostředky jsou použity na zabezpečení akceschopnosti jednotek SDH vybraných obcí, příjemcem dotace je kraj. Z dotací jsou hrazeny i výdaje za uskutečněný zásah jednotky SDH obce mimo jejich územní obvod a výdaje na odbornou

přípravu velitelů, strojníků jednotek SDH obcí a preventistů požární ochrany obcí k dosažení odborné způsobilosti.

Ministerstvo vnitra poskytuje účelové dotace vybraným obcím v rámci reprodukce požární techniky. Za tímto účelem jsou zpracovány *Zásady pro poskytování účelové dotace*, kde jsou stanovena *Kritéria pro vyhodnocení žádosti o poskytnutí účelové dotace obci*. Tato dotace činila v roce 2009 celkem 80 mil. Kč. Dále v rámci rozvoje jednotného systému varování a vyzoomění dostaly obce částku 4,86 mil. Kč. [12, 44] Zásady pro poskytování účelové dotace uvádím v **příloze**.

Obrázek č. 19 znázorňuje možné zdroje pro získání dotace na jednotlivých úrovních. Každý z uvedených rozpočtů je samostatný a má své příjmy a výdaje. Mezi rozpočty existují vztahy, může tedy docházet k přesunu finančních prostředků mezi úrovněmi. Obvykle se jedná o vertikální přesuny z vyšší úrovně rozpočtu na nižší. [10]

Obrázek 19 Zdroje dotace [Zdroj: vlastní s využitím 10]

2.2.3.1.3 Analýza HZS

Úkoly požární ochrany jsou plněny prostřednictvím 239 stanic. V roce 2010 bylo v ČR evidováno celkem 10 797 pracovníků HZS, z toho je 9 614 příslušníků HZS ČR a 1 183 občanských zaměstnanců. Průměrný plat příslušníka činil 34 388 Kč. [45]

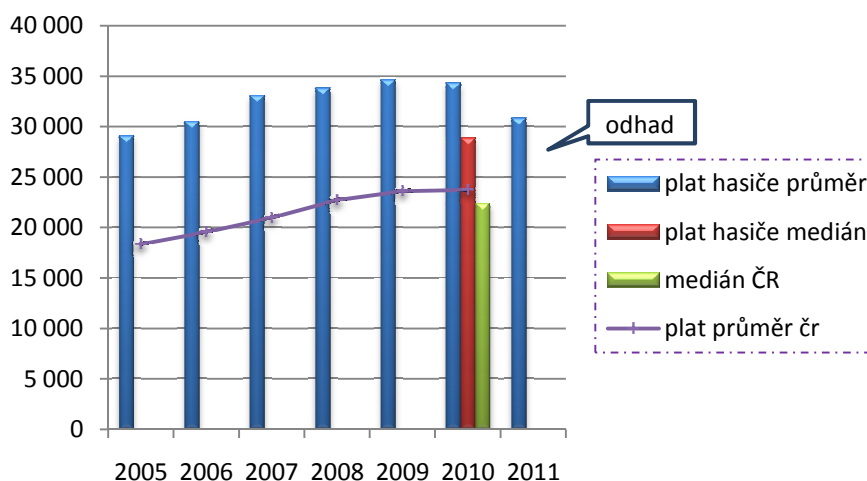
Vývoj platu příslušníka hasičského záchranného sboru mezi roky 2005 a 2011 ukazuje obrázek č. 20. Poslední uvedený rok je odhadem. Vzhledem ke skutečnosti, že průměr neodpovídá reálnému rozložení příjmů, rozhodla jsem se do grafu promítnout také medián platů, který udává prostřední hodnotu z jednotlivých platů. Vzorec pro výpočet mediánu má

dvě podoby v závislosti na tom, zda je počet hodnot n ve zkoumaném souboru lichý nebo sudý. [5]

Je-li n liché číslo, pak platí:
$$\tilde{X} = X_{\left(\frac{n+1}{2}\right)}.$$

Je-li n sudé číslo, pak platí:
$$\tilde{X} = \frac{X_{\left(\frac{n}{2}\right)} + X_{\left(\frac{n}{2}+1\right)}}{2}.$$

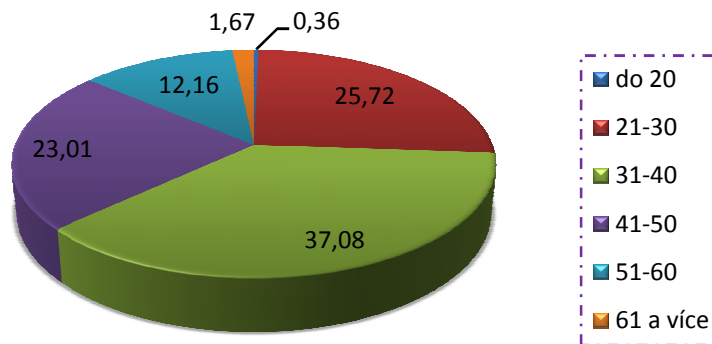
Medián dělí řadu naměřených údajů seřazených vzestupně na dvě stejné poloviny a nalézá se uprostřed seznamu. Jeho výhodou oproti průměru je, že není ovlivněn extrémními hodnotami, ať už těmi nejnižšími, nebo naopak nejvyššími. Kvůli obtížnému získávání dat uvádím medián jen u posledního roku.

Obrázek 20 Vývoj platu hasiče (v Kč) [41, 42, 45]

Pro názornou představu jsem graf doplnila o medián mzdy hasiče, medián mzdy v ČR za rok 2010 a průměrnou mzdu v ČR. Jak je z grafu patrné, platy hasiče jsou vyšší než medián všech platů v ČR. Vzhledem k faktu, že toto povolání je náročné a vyžaduje od pracovníka zvládání vysoké míry stresu, je výše odměny opodstatněná. Je otázkou, zda by si příslušníci složek IZS nezasloužili daleko vyšší platy.

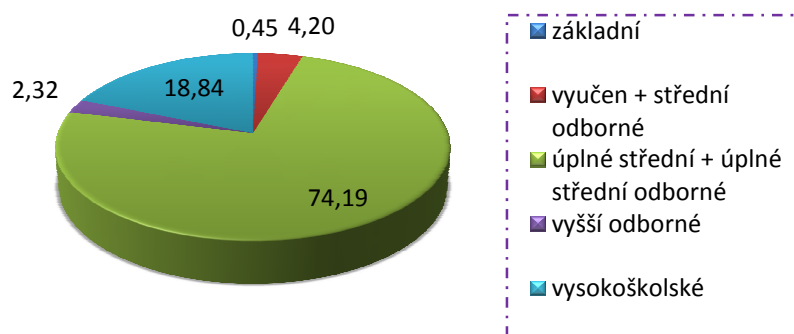
Na základě údajů ve výročních zprávách jednotlivých krajů (vycházím z pěti krajů ČR) jsem si analyzovala věkovou a vzdělanostní strukturu zaměstnanců HZS (obrázek č. 21 a 22). Jsou zde zahrnuti jak příslušníci sboru, tak i občanští pracovníci. Údaje jsou platné k 31.12.2009.

Obrázek 21 Věková struktura HZS (v %) [54]

Jak je patrné z výše uvedeného grafu, největší podíl pracovníků v HZS tvoří pracovníci ve věkové skupině 31-40 let, naopak nejméně ve skupině do 20 let. Povolání hasiče je fyzicky náročné, ve věku v grafu nejvíce zastoupeném má člověk největší předpoklady pro tuto práci.

Co se týká vzdělání, nejvíce zaměstnanců HZS ČR disponuje úplným středním nebo úplným středním odborným vzděláním, druhý největší podíl zaujímá vysokoškolské vzdělání (obrázek č. 22). Vzdělanostní struktura v HZS přibližně odpovídá vzdělanostní struktuře obyvatel země.

Obrázek 22 Vzdělanostní struktura HZS (v %) [54]

2.2.3.2 Zdravotnická záchranná služba

2.2.3.2.1 *Financování zdravotnické záchranné služby*

Zařízení záchranné služby zřizuje kraj, který odpovídá za organizaci a zajištění činnosti záchranné služby ve svém územním obvodu.⁴

Na rozdíl od ostatních hlavních složek záchranného systému není zdravotnická záchranná služba financovaná ze státního rozpočtu. Z hlediska financování by měla být soběstačná, její náklady by měly být hrazeny prostřednictvím plateb pojišťoven. Odborná zdravotnická péče poskytovaná ZZS je hrazena zdravotními pojišťovnami dle seznamu zdravotních výkonů s určenými bodovými hodnotami. Ve skutečnosti si však s těmito prostředky ZZS nevystačí, proto spoléhá na prostředky z rozpočtu svého zřizovatele. Zřizovatel neboli kraj, poskytuje příspěvek na část provozních nákladů, které není možné hradit v rámci zdravotního pojištění. Dalším možným zdrojem financí jsou prostředky přijaté od jiných subjektů na základě smluv o sdružení, příspěvky a dary fyzických a právnických osob, zdravotnické asistence, prodej majetku atd. Můžeme tedy říci, že ZZS je příspěvková organizace. [6, 54]

Z hlediska financování je nutné brát zvlášť leteckou záchrannou službu (dále jen „LZS“). Poskytovateli této služby jsou státní provozovatelé (Armáda ČR, Letecká služba Policie ČR) i soukromí provozovatelé (Alfa-Helicopter s.r.o., DSA a.s.).

LZS představuje nákladnou službu. Její financování je realizováno z prostředků státního rozpočtu z kapitoly Ministerstva zdravotnictví ČR. Letecká služba PČR a Armáda ČR jsou přímo napojeny na státní rozpočet. Soukromí provozovatelé mají uzavřenou smlouvu s Ministerstvem zdravotnictví ČR, kde předmětem smlouvy je letová činnost vyjádřená určitým počtem letových hodin. Z těchto finančních prostředků je hrazen nejen provoz, ale i údržba a platy pilotů a techniků. Zdravotní výkony prováděné v rámci přednemocniční neodkladné péče jsou hrazeny z prostředků veřejného zdravotního pojištění. [14]

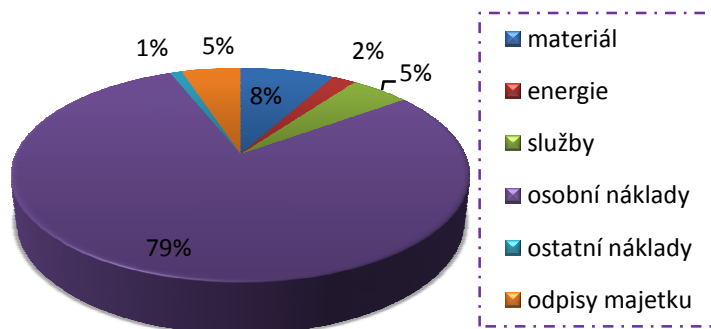
2.2.3.2.2 *Analýza ZZS*

V České republice bylo ke dni 31.12.2009 evidováno celkem 281 výjezdových stanovišť ZZS (včetně LZS). Na těchto stanovištích působí celkem 2 201 lékařů, 1 960 záchranářů a 3 683 dalších pracovníků. [55]

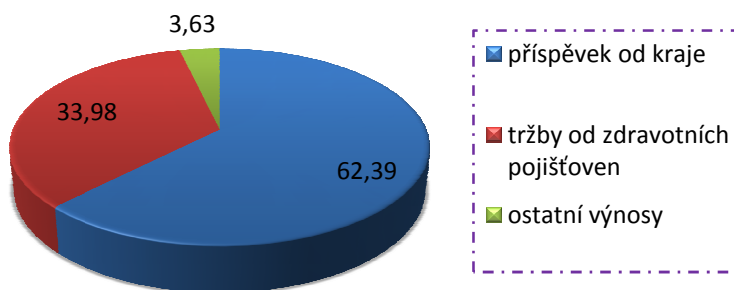
⁴§ 18b zákona č. 20/1966 Sb, o péči o zdraví lidu

V nákladech ZZS (obrázek č. 29) se objevuje několik důležitých položek, nejvýznamnější jsou náklady na mzdy a pojištění. Dalšími položkami spadajícími do nákladů je spotřeba materiálu (např. léky, pohonné hmoty, drobný dlouhodobý hmotný majetek a další), náklady na energie, opravy a údržby, cestovné, náklady na reprezentaci.⁵

Obrázek 23 Náklady ZZS⁵

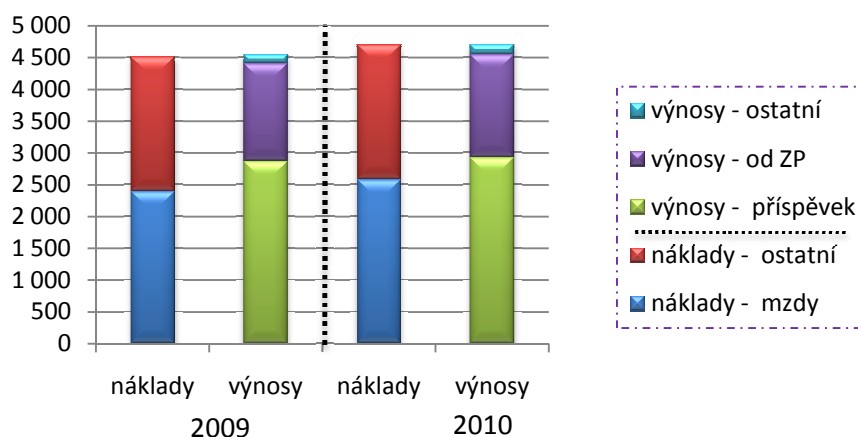
Výnosy ZZS (obrázek č. 30) tvoří tržby od pojišťoven, dále tržby za zdravotnické služby od samoplátců, tržby za zdravotnické asistence a ostatní výnosy, kam lze zařadit např. úroky z účtů u bank, náhrady škody, platby za stáže a některé další. Vyjmenované výnosy ale na provoz a fungování systému nestačí, dalším velmi významným finančním zdrojem pro ZZS je příspěvek na provoz od zřizovatele. Tento příspěvek činil v roce 2009 u jednotlivých krajů průměrně necelých 63 % příjmů.⁵ [55]

Obrázek 24 Výnosy ZZS (v %)⁵

⁵ Zpráva o činnosti Zdravotnické záchranné služby Jihomoravského kraje za rok 2009.

Obrázek č. 31 slouží pro porovnání struktury nákladů a výnosů za dva roky – 2009 a 2010. Jak je z obrázku patrné, náklady se v roce 2010 proti předcházejícímu roku zvýšily, a to o 4,18 %. Nárůst lze zaznamenat jak u mzdových nákladů, tak u ostatních nákladů. U výnosů se také zvýšily všechny části, tedy příspěvky od krajů, výnosy od pojišťoven i ostatní výnosy, a to celkem o 3,64 %. Náklady se zvýšily procentuálně více než výnosy. Tato situace není pro ZZS příliš příznivá.

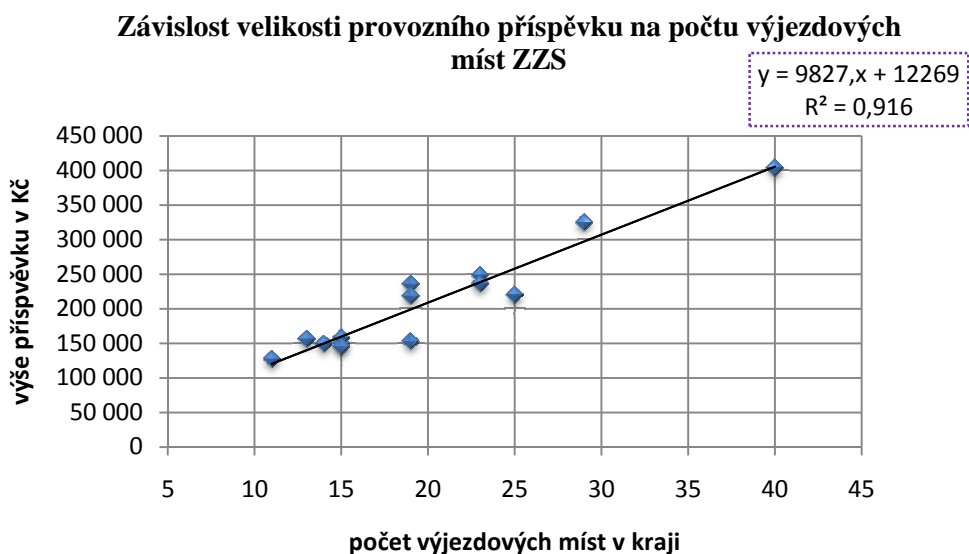
Obrázek 25 Struktura nákladů a výnosů ZZS (v mil. Kč) [Zdroj: vlastní s využitím 33]

Jak jsem uvedla výše, zdravotnická záchranná služba není řízena centrálně, ale každý kraj má vlastní model. Z tohoto důvodu jsem se rozhodla prozkoumat, na jakých faktorech závisí výše příspěvku na provoz od kraje a zda se mezi různými kraji liší. V úvahu připadají tyto faktory: počet obyvatel v jednotlivých krajích, rozloha kraje, počet výjezdních míst a počet zaměstnanců ZZS. U všech těchto faktorů jsem si zanesla potřebná data do grafu a spočítala koeficient determinace R^2 . Uvádím i rovnice regrese. Grafy jsou seřazeny podle míry závislosti.

Nejvyšší koeficient determinace vychází u vztahu příspěvku a počtu výjezdových míst ZZS. Výsledek $R^2=0,916$ značí silnou závislost, poloha bodů téměř kopírující regresní křivku tuto závislost dokazuje. Čím více je výjezdových míst v kraji, tím větší příspěvek od kraje záchranná služba dostane. Nejvíce odchýleny od regresní křivky jsou kraj Vysočina [19;152 522] a Jihočeský kraj [25;220 000], které by na využívaný počet výjezdových míst měly dostávat větší příspěvek od kraje. Opačným směrem nejvychýlenějším krajem je Praha

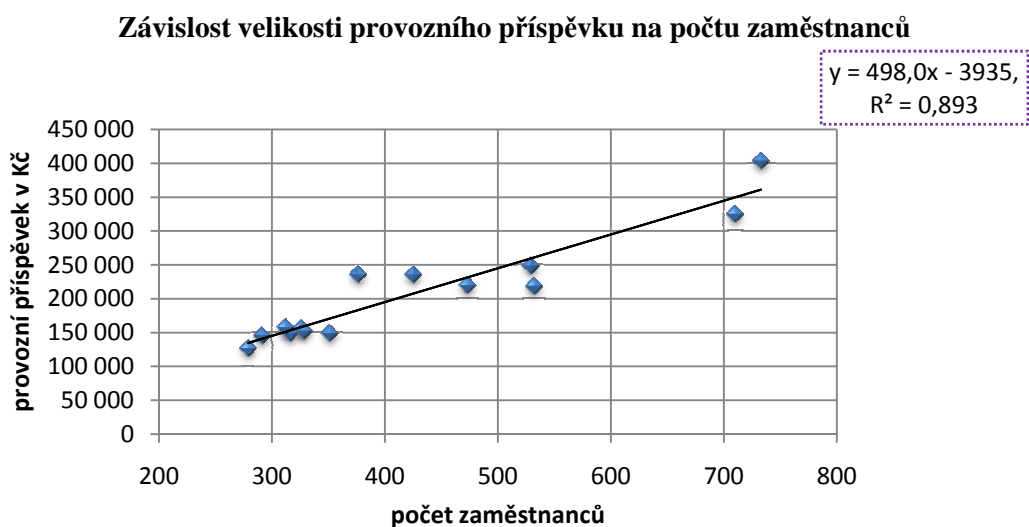

[19;235 400], která dostává v poměru k počtu výjezdových míst moc vysoký příspěvek (viz obrázek č. 32).

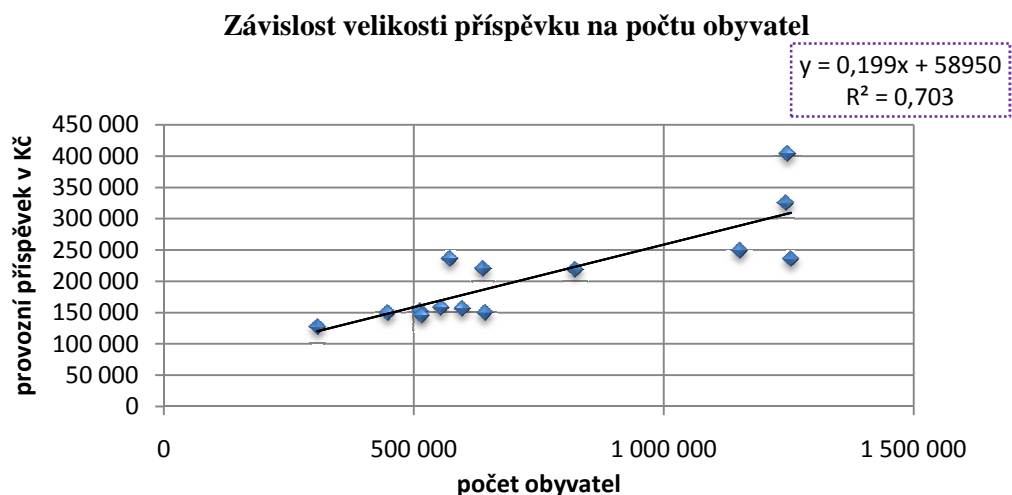
Obrázek 26 Závislost příspěvku na počtu výjezdových míst [Zdroj: vlastní]

O něco málo nižší hodnota koeficientu vychází mezi veličinami velikost příspěvku a počet zaměstnanců ZZS v jednotlivých krajích. Hodnota tohoto ukazatele je $R^2=0,893$, můžeme tedy říci, že závislost je i v tomto případě docela silná, více než polovina bodů se nachází buď přímo na přímce, nebo v její těsné blízkosti. Nejvíce odchýleným krajem od křivky je kraj Plzeňský s hodnotami [376;235 796]. (viz obrázek č. 33).

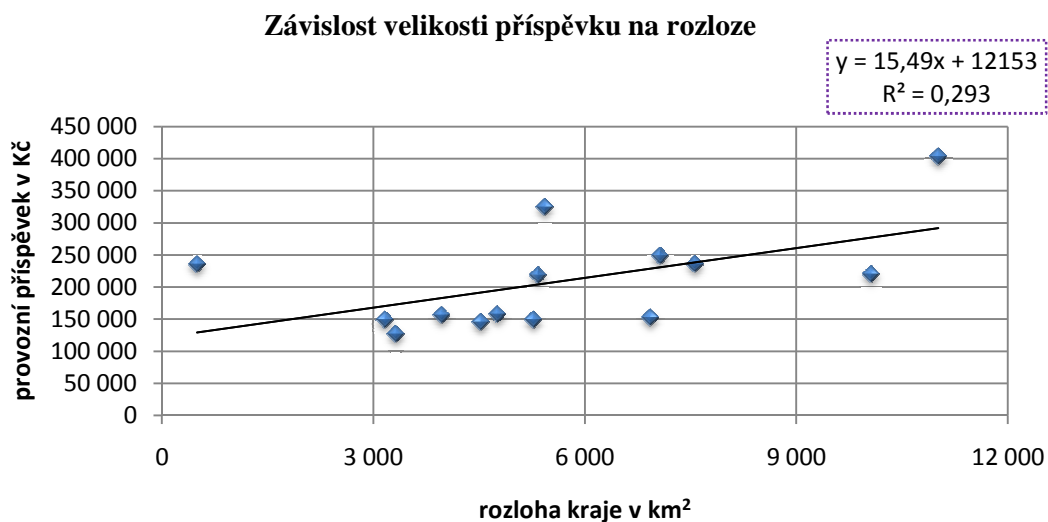
Obrázek 27 Závislost příspěvku na počtu zaměstnanců [Zdroj: vlastní]

Co se týká závislosti provozního příspěvku na počtu obyvatel v jednotlivých zemích, i zde můžeme mluvit o celkem silné závislosti, ale o něco nižší než u předešlých dvou případů. Koeficient determinace vychází $R^2=0,703$. Několik bodů se nachází přímo na křivce, ale většina je více či méně od křivky vzdálená (obrázek č. 34).

Obrázek 28 Závislost příspěvku na počtu obyvatel [Zdroj: vlastní]

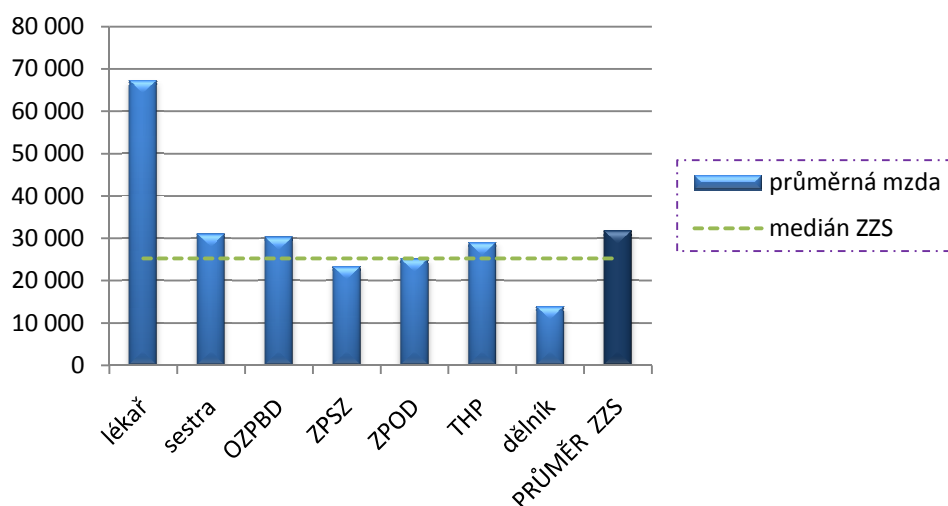
Posledním zkoumaným faktorem v souvislosti s velikostí příspěvku od kraje je rozloha jednotlivých krajů. Nejvíce odchyleným krajem je kraj Praha, Ústecký kraj a Středočeský kraj. Tento vztah je pro nás nedůležitý, koeficient determinace je roven $R^2=0,293$.

Obrázek 29 Závislost příspěvku na rozloze [Zdroj: vlastní]

Jak z uvedených čtyř grafů vyplývá, velikost příspěvku od zřizovatele na provoz ZZS je závislá především na počtu výjezdových míst v krajích, proto by kraje při rozdělování finančních prostředků měly tento takt brát v úvahu. O závislosti můžeme hovořit i u počtu zaměstnanců ZZS a u počtu obyvatel.

V ZZS pracuje několik typů zaměstnanců, od lékaře až po dělníka. Jejich průměrné odměňování je znázorněno na obrázku č. 36. V roce 2009 byla průměrná mzda u ZZS 31 733 Kč, v roce 2010 činila 33 039 Kč, což je zvýšení o 4,1 %. Průměrná mzda v ČR se mezi roky 2009 a 2010 zvýšila pouze o 0,47 %. Pracovníci ZZS si mezi jednotlivými zdravotnickými zařízeními vedou velice dobře, jejich mzda je ovlivněna zvláštními příplatky členům výjezdových skupin, které ze zákona činí 1 000 – 4 000 Kč měsíčně. [33, 40]

Obrázek 30 Mzda ZZS (v Kč) ⁶[Zdroj: vlastní s využitím 40, 42]

2.2.3.3 Policie ČR

2.2.3.3.1 *Financování Policie ČR*

Policii řadíme mezi tzv. mocenské orgány, jejichž úkolem je zajišťování vnitřního pořádku, bezpečnosti, ochrany života, ochrany materiálních hodnot atd. Z hlediska financování můžeme policii rozdělit na státní policii a obecní (městskou) policii. [9]

⁶ OZPBD – ostatní zdravotnickí pracovníci s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (záchranař ZZS)

ZPSZ – zdravotnickí pracovníci se specializovanou způsobilostí

ZPOD – zdravotnickí pracovníci pod odborným dohledem (řidič ZZS)

THP – technicko-hospodářský pracovník

Státní policie

Od 1.1.2010 je v ČR 14 krajských ředitelství Policie ČR, která jsou územně shodná s kraji, ale také s HZS a ZZS. Toto stejné územní členění složek záchranného systému má usnadnit kooperaci v rámci IZS.

Krajské ředitelství je organizační složkou státu a účetní jednotkou, jehož příjmy a výdaje jsou součástí rozpočtové kapitoly ministerstva. Útvary policie zřízené v rámci jeho působnosti jsou vnitřními organizačními jednotkami krajského ředitelství.⁷

Schéma toku finančních prostředků znázorňuje obrázek č. 23. Nejvyšší úroveň, odkud pochází finanční prostředky pro PČR, je státní rozpočet. Prostřednictvím MVČR tyto prostředky doputují na Policejní prezidium ČR, kde jsou dále přerozděleny krajským ředitelstvím a poté jednotlivým obvodním oddělením.

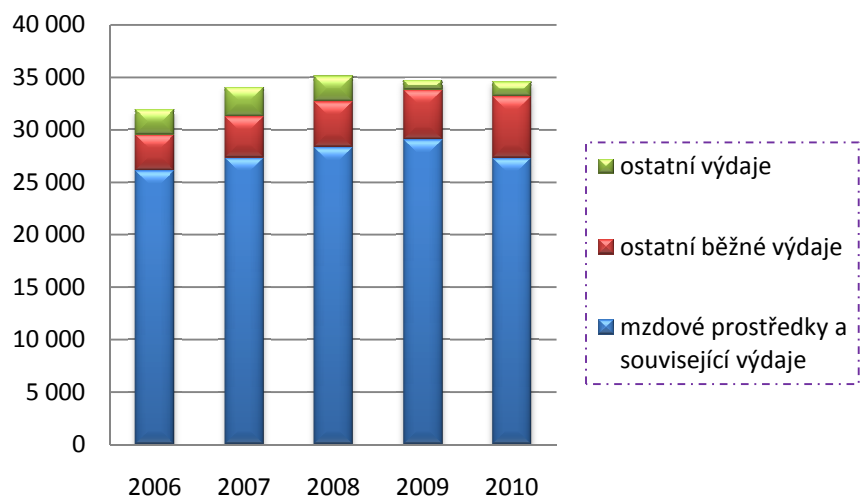
Obrázek 31 Schéma toku finančních prostředků PČR [Zdroj: vlastní]

Finanční zabezpečení policie je součástí ekonomického zabezpečení celého bezpečnostního systému, tj. včetně výdajů na obranu aj. Policie má v rámci MV svůj vlastní rozpočet, kde některé finanční prostředky k ní plynou přímo a jiné postupně. Prostředky tohoto rozpočtu slouží především na vyzbrojení příslušníků PČR, režijní náklady, jako jsou např. uniformy a mzdy, materiální zabezpečení, výstavbu objektů sloužících pro potřeby příslušníků PČR a komunikační a výpočetní techniku. [9]

Vývoj rozpočtu Policie ČR v členění na mzdové prostředky a související výdaje a ostatní běžné výdaje uvádí obrázek č. 24. Nelze přehlédnout, že do roku 2008 hospodařila PČR se stoupajícím rozpočtem, od tohoto roku se množství finančních prostředků snižuje. Klesající mzdové výdaje korespondují se snižujícím se počtem příslušníků, kterých v roce 2008 bylo 48 043, zatímco v roce 2010 jen 44 484 (pokles o 7,4 %).

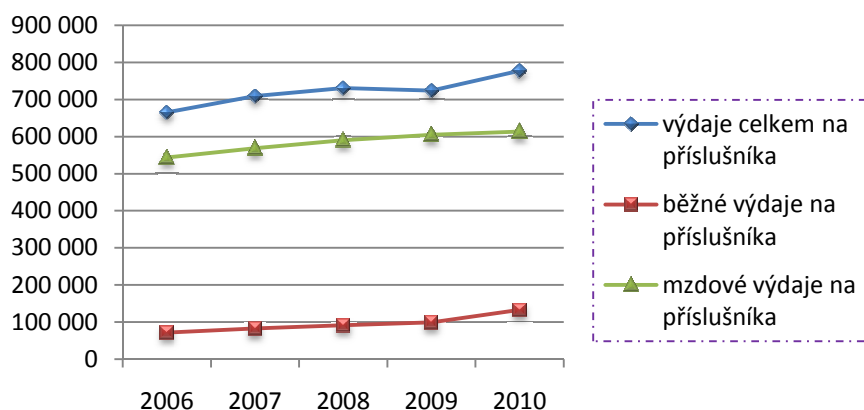
⁷ §8 zákona o Policii

Obrázek 32 Rozpočet PČR (v mil. Kč) [45]

Do ostatních běžných výdajů jsou zahrnuty nákupy služeb, paliva a energie a nákup materiálu. Do této části běžných výdajů se negativně promítal nárůst cen energií, materiálů, nájmu a služeb. Ostatní výdaje tvoří např. výdaje na financování programů reprodukce majetku a výdaje na výzkum a vývoj. [45]

Z předchozího grafu vychází obrázek č. 25, který ukazuje část výdajů připadajících na jednoho příslušníka policie. Jak je z obrázku vidět, nárůst výdajů na mzdy se rok od roku zvyšuje, ale tempo růstu se snižuje, zatímco u běžných výdajů se tempo nárůstu za poslední rok prudce zvýšilo (o 33 %). Zvýšení výdajů na příslušníka i přes celkové snížení výdajů v absolutní hodnotě koresponduje se snížením počtu obsazených míst u policie.

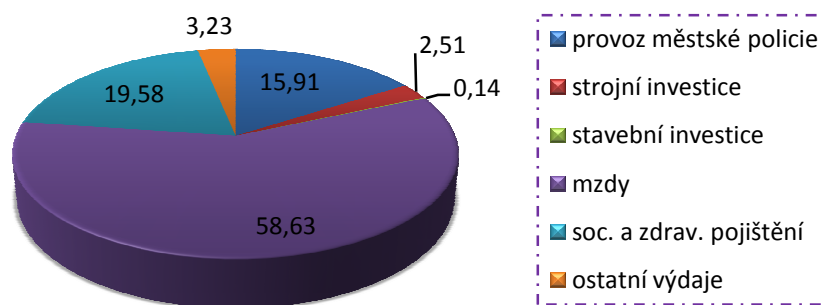
Obrázek 33 Výdaje na příslušníka policie (v Kč) [Zdroj: vlastní]

Obecní policie

Hlavním úkolem městské (obecní) policie je zabezpečování místní záležitosti veřejného pořádku. Je organizační složkou města (obce), je tedy financována z příslušného městského rozpočtu a všechny její příjmy plynou do rozpočtu příslušného města či obce. Výdaje na fungování městské policie činí zpravidla 2–2,5 % z celkových výdajů příslušného města. [9]

Příjmy městské policie tvoří zejména přijaté sankční platby, přijaté pojistné náhrady za pracovní úrazy, příjmy z prodeje zboží a poskytování výrobků a služeb a příjmy z prodeje ostatního hmotného dlouhodobého majetku.

Výdaje městské policie tvoří z většiny výdaje na mzdy, ostatní provozní výdaje, např. energie, výstroj a výzbroj, a kapitálové výdaje, např. nákup automobilů a kamer. Obrázek č. 26 uvádí poměr jednotlivých nákladů u Městské policie Pardubice v roce 2009. Nejvyšší částku výdajů tvoří výdaje na mzdy a sociální a zdravotní pojištění. [9]

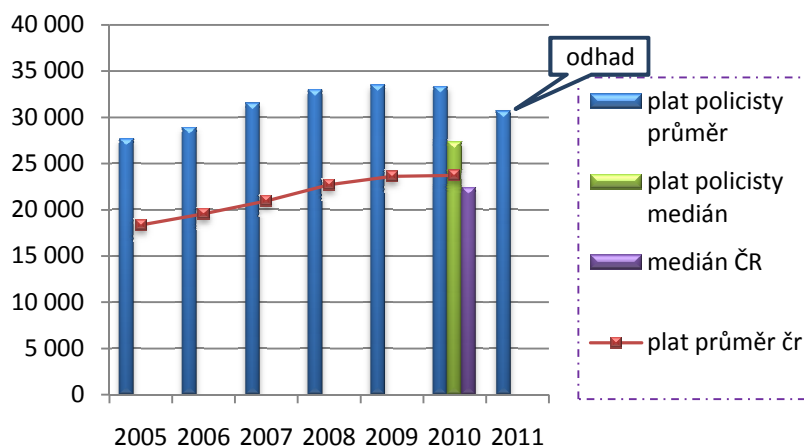

Obrázek 34 Náklady městské policie (v %) [52]

2.2.3.3.2 Analýza PČR

Úkoly Policie ČR v roce 2010 v ČR zabezpečovalo celkem 54 276 pracovníků, z toho 43 851 příslušníků PČR a 10 425 občanských zaměstnanců. Průměrný měsíční plat příslušníka činil 33 340 Kč. [45]

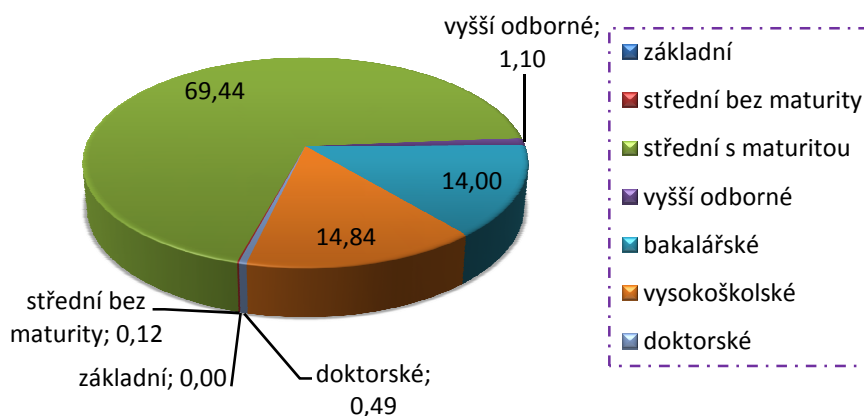
Na obrázku č. 30 je možné vidět vývoj platu příslušníka policie, rok 2011 je prozatímní odhad. Pro lepší představu jsem graf doplnila o medián mzdy policisty, medián mzdy v ČR za rok 2010 a průměrnou mzdu v ČR.

Obrázek 35 Vývoj platu policisty (v Kč) [Zdroj: 41, 42, 45]

Díky škrtům v rozpočtech Policie ČR dostane daleko méně peněz než v předchozích letech. V roce 2011 se má úspora vyšplhat k hodnotě 2,6 miliardy Kč v oblasti provozních nákladů a investic, na platech policistů a občanských zaměstnanců se má ušetřit 1,7 miliardy Kč. Proti roku 2010 se jedná o 40procentní úspory v prvně jmenované oblasti a o 10 procent u nákladů na mzdy. Zůstává otázkou, zda je možné s takovým snížením finančních prostředků fungovat a dostát heslu policie „Pomáhat a chránit“. [46]

Struktura Policie podle vzdělání je znázorněna na obrázku č. 28. Údaje pochází z roku 2007. Se základním vzděláním byl v uvedeném roce evidován jeden zaměstnanec PČR, největší podíl měli zaměstnanci se středním vzděláním s maturitou. V ČR bylo v roce 2009 evidováno nejvíce osob ve věku od 15 let v kategorii Střední bez maturity (35,8 %) a Střední s maturitou (33,9 %). Na základě těchto údajů je možné vyslovit názor, že Policie ČR je na tom z pohledu vzdělání lépe než „český průměr“.

Obrázek 36 Vzdělanostní struktura PČR (v %) [46]

2.3 Analýza činnosti IZS

V této kapitole se věnuji analýze vztahů mezi různými veličinami. Pro zjištění závislosti dvou veličin využívám bodový graf zobrazující bod pro každou dvojici hodnot a koeficient determinace R^2 , který udává, jaká část změn je vysvětlena daným modelem.

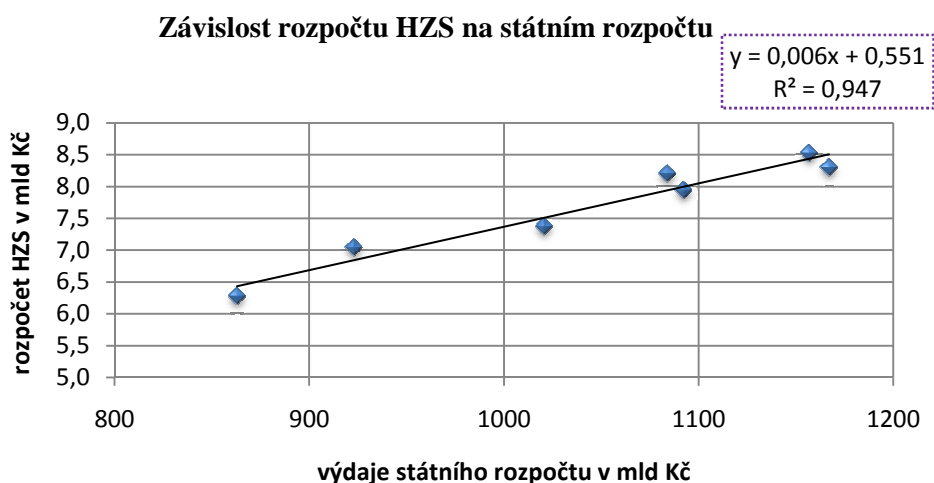
U každého grafu je uvedena rovnice regrese ve tvaru $y=\alpha+\beta x$, kde α je konstanta a β je směrnice přímky. Bodové odhady parametrů α a β se počítají pomocí metody nejmenších čtverců.

Koeficient determinace nabývá hodnoty $<0;1>$, čím blíže jsou hodnoty k regresní přímce, tím více se hodnota koeficientu blíží k číslu 1. Hranice mezi závislostí a nezávislostí se nachází zhruba v půlce intervalu. Podrobnosti o výpočtu koeficientu determinace a rovnice regrese čtenář nalezne v [5].

2.3.1 Rozpočet HZS a PČR

Výše peněžních prostředků, které má k dispozici HZS, není úplně nezávislá, ale váže se na určité faktory. Níže je zkoumán vztah rozpočtu HZS na dvou faktorech, a to na velikosti státního rozpočtu a na počtu mimořádných událostí. U rozpočtu Policie ČR zkoumám závislost taktéž na státním rozpočtu.

Výše rozpočtu HZS je silně závislá na stavu státního rozpočtu (obrázek č. 37). Koeficient determinace vychází 0,947, což značí velmi silnou závislost. Body v grafu se nacházejí na přímce nebo v její těsné blízkosti.

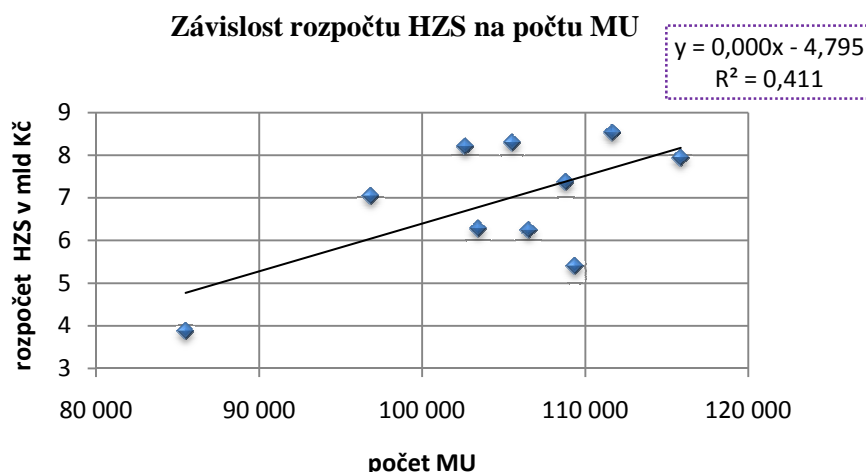

Obrázek 37 Závislost rozpočtu HZS na státním rozpočtu [Zdroj: vlastní]

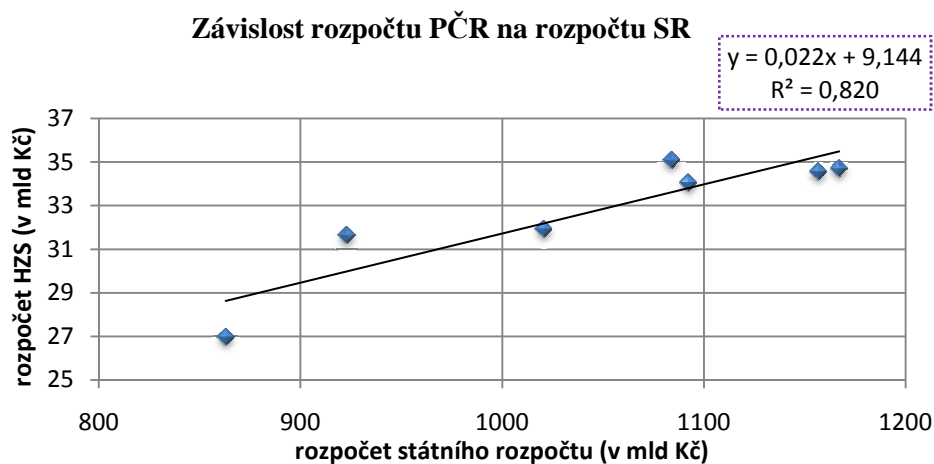
Tato skutečnost je pro HZS příznivá v případě, že stát si vede dobře a má dostatek prostředků na přerozdělování mezi ministerstva a resorty. Pokud je ale stát v situaci, že musí šetřit a dobře si promyslí každý tok svých financí, může to značně ohrozit existenci a fungování záchranného sboru.

Co se týče prostředků, které má HZS k dispozici, jejich výše nemá souvislost s počtem MU vyskytujících se v daném roce (obrázek č. 38). Koeficient determinace je $R^2=0,411$, statisticky zde tedy závislost neexistuje. Zatímco výše rozpočtu HZS se do roku 2010 každoročně zvyšuje, o počtu MU toto říci nelze, počet událostí je velice proměnlivý.

Obrázek 38 Závislost rozpočtu HZS na počtu MU

Jako faktor, který by mohl mít vliv na výši rozpočtu Policie ČR, jsem navrhla výši státního rozpočtu. Vztah těchto dvou veličin ukazuje obrázek č. 39, kde jsou vyneseny údaje za posledních sedm let. Koeficient determinace $R^2=0,820$ nám říká, že můžeme mluvit o poměrně silné závislosti výše rozpočtu HZS na výši rozpočtu SR. Regresní přímka se rostoucí, tedy čím více peněz má k dispozici stát, tím více peněžních prostředků může předat hasičskému sboru pro jeho potřeby.

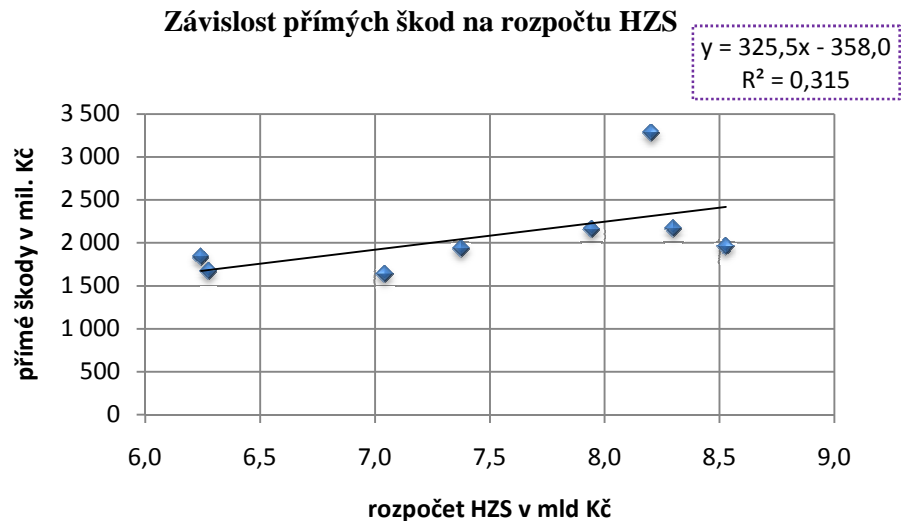
Obrázek 39 Závislost rozpočtu PČR na rozpočtu SR

Zajímavé zjištění je, že ačkoliv HZS je financován vícezdrojově a využívá i mimorozpočtové prostředky, na rozdíl o PČR, která dostává prostředky téměř výhradně od státu, vyšší koeficient determinace vychází u HZS. To znamená, že na státu jsou více závislí hasiči než policisté.

2.3.2 Výše přímých škod

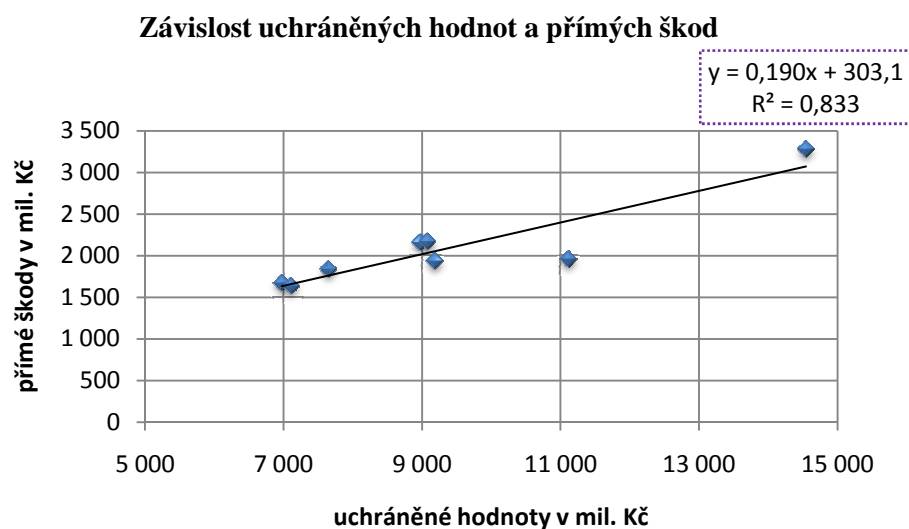
Za přímé škody jsou považovány škody způsobené požáry. I jeden jediný ohromný požár může způsobit škodu daleko většího rozsahu než deset požárů menších. Proto je obtížné výši škod regulovat a snažit se ji snížit. Jako faktory, které mohou mít na výši těchto škod nějaký vliv, jsem určila tyto: *rozpočet HZS, uchráněné hodnoty, počet kontrol a počet cvičení*.

Jako první zkoumaný faktor uvádím *rozpočet HZS*. Mezi proměnnými velikost rozpočtu a přímé škody dle koeficientu determinace nemůžeme mluvit o závislosti. Jak je vidět z obrázku č. 40, většina bodů se nachází v blízkosti regresní přímky, jen dva jsou ve větší vzdálenosti. Pokud by všechny body ležely na přímce, znamenalo by to, že čím více peněz mají hasiči k dispozici, tím větší škody při požárech vznikají. Tato závislost není vůbec příznivá. Daleko pozitivněji hodnocená závislost by byla znázorněna křivkou se záporným parametrem α , byla by tedy klesající. To by znamenalo, že čím větší rozpočet má HZS, tím méně je způsobených škod, tedy analogicky více peněz na boj s požáry.

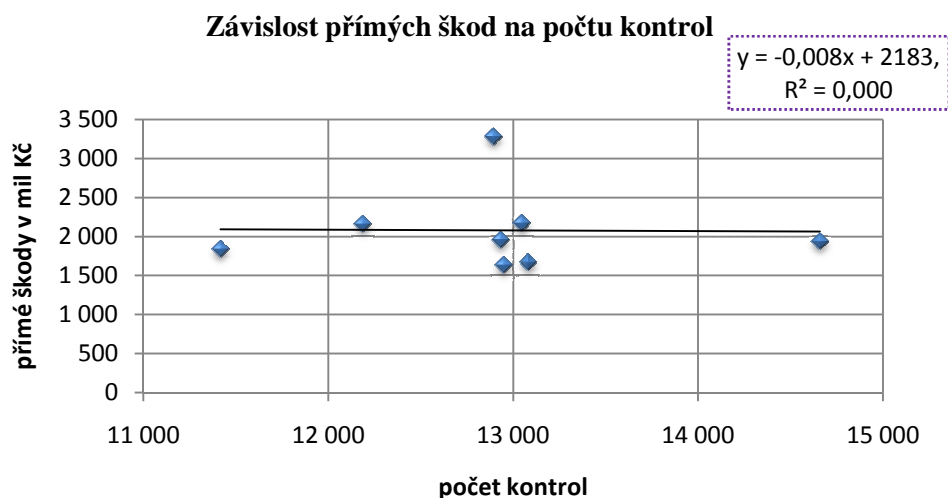
Obrázek 40 Závislost přímých škod na rozpočtu HZS [Zdroj: vlastní]

Druhým zkoumaným faktorem ve vztahu k přímým škodám jsou *uchráněné hodnoty* (obrázek č. 41). Mezi těmito veličinami je patrná silná závislost, hodnota spolehlivosti je $R^2=0,833$. Body se nacházejí v těsné blízkosti regresní přímky, výjimkou je rok 2010 (souřadnice [11 115;1 956]), kdy v poměru k uchráněným hodnotám jsou přímé škody způsobené požáry velice nízké. Čím více hodnot se podaří uchránit, tím méně je přímých škod. Tato závislost je zcela logická a je dobře, že tomu tak ve skutečnosti je.

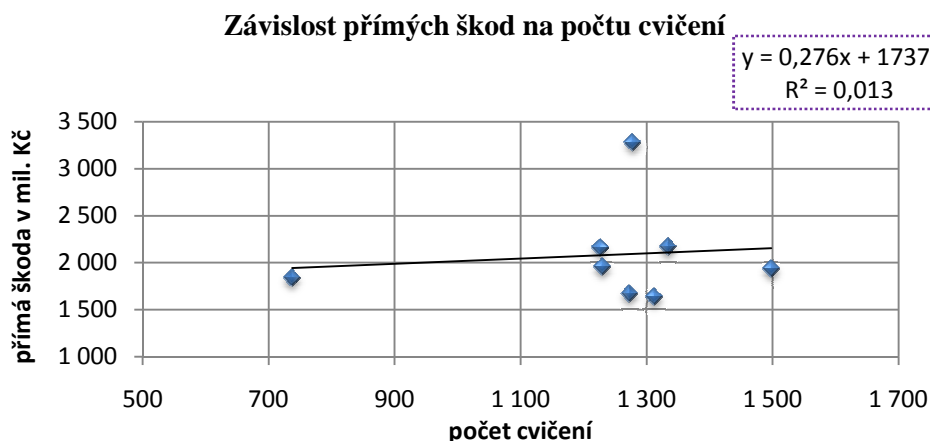
Obrázek 41 Závislost uchráněných hodnot a přímých škod [Zdroj: vlastní]

Jako třetí faktor uvádím *počet kontrol*. Podle obrázku č. 42 je možné konstatovat, že počet kontrol prováděných v oblasti požární prevence nemá absolutně žádný vliv na výši škod způsobených při požárech. Body jsou rozmístěny velmi nepravidelně. I přes to, že v daném roce je provedeno daleko více kontrol než v roce předešlém, škoda způsobená požáry může být i několikanásobně vyšší než při menším počtu provedených kontrol. Je to dáno především charakterem MU. Výši škody v podstatě nelze kontrolami ovlivňovat.

Obrázek 42 Závislost přímých škod na počtu kontrol [Zdroj: vlastní]

Poslední zkoumanou veličinou v souvislosti s výší přímých škod je *počet cvičení*. Počet cvičení provedených v rámci přípravy složek IZS, stejně tak jako počet kontrol, nemá na výši škody žádný vliv (obrázek č. 43). Koeficient determinace se rovná $R^2=0,013$. Většina bodů se nenachází v blízkosti regresní křivky. Zvýšení počtu cvičení nutně neznamená snížení přímých škod, proto z tohoto hlediska vyšší počet cvičení nemá smysl.

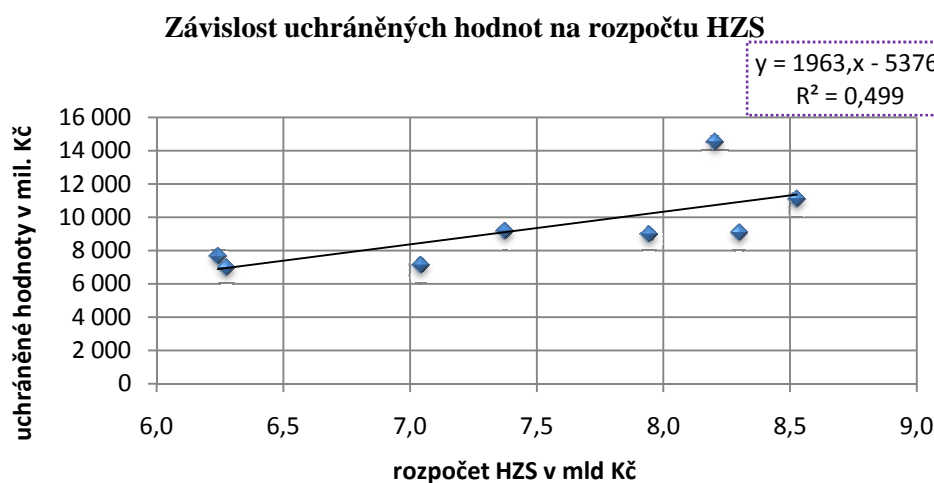

Obrázek 43 Závislost přímých škod na počtu cvičení [Zdroj: vlastní]

2.3.3 Uchráněné hodnoty

Uchráněné hodnoty jsou na stránkách Českého statistického úřadu definovány takto: „Uchráněné hodnoty u požárů hasebními zásahem jsou rozdílem mezi hodnotou objektu a majetku napadeného požárem a vzniklou přímou škodou.“

Na obrázku č. 44 je zobrazen vztah mezi uchráněnými hodnotami a velikostí rozpočtu HZS. Koeficient determinace v tomto případě vychází $R^2=0,499$, z toho vyplývá, že závislost existuje opravdu minimální. Většina bodů se nachází v okolí přímky, tři body leží přímo na přímce. Čím více peněz má v rozpočtu HZS, tím lépe může bojovat s požáry a tudíž i velikost uchráněných hodnot je vyšší.

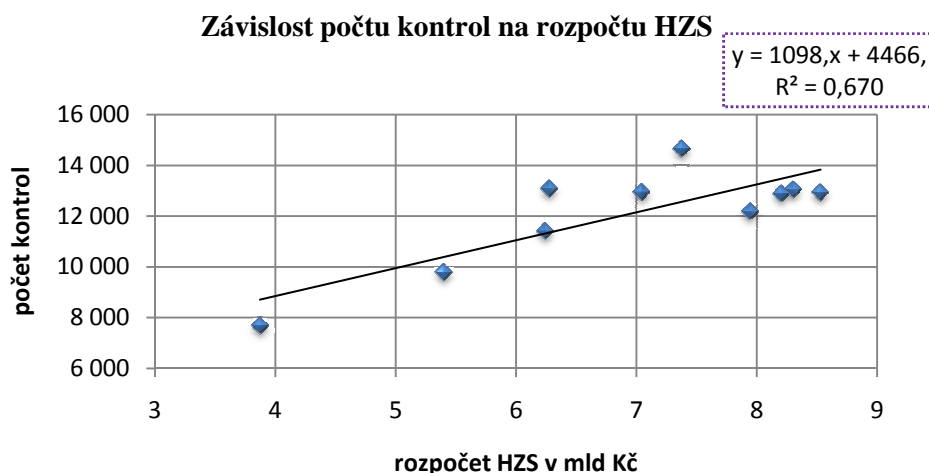

Obrázek 44 Závislost uchráněných hodnot na rozpočtu HZS [Zdroj: vlastní]

2.3.4 Počet kontrol

Kontroly jsou prováděny požárním dozorem a jejich účelem je požární prevence. Otázkou je, co ovlivňuje počet provedených kontrol v určitém roce. Níže je zkoumán vztah mezi výší rozpočtu HZS a počtem kontrol.

Koeficient determinace mezi veličinami výše rozpočtu HZS a počet kontrol je roven $R^2=0,670$, vypovídá tedy o celkem silné závislosti (obrázek č. 45). Můžeme říci, že počet kontrol prováděných požárním dozorem je závislý na rozpočtu HZS – čím víc prostředků má k dispozici hasičský sbor, tím více kontrol je prováděno.

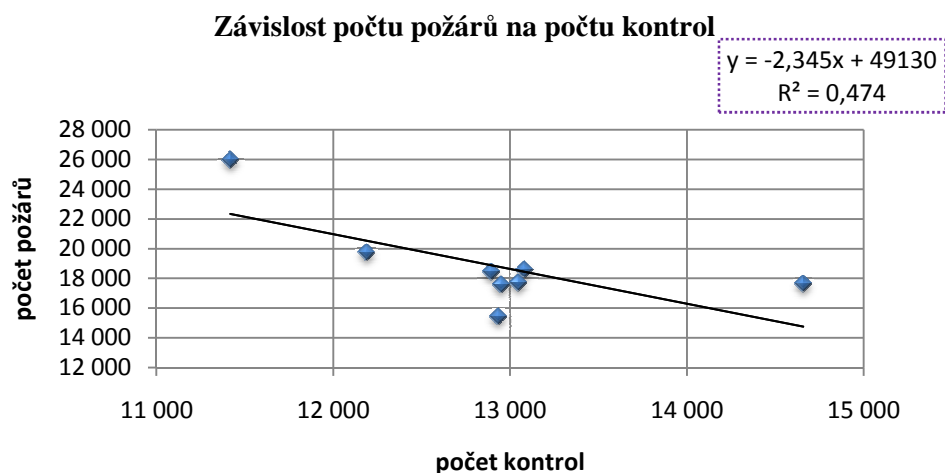

Obrázek 45 Závislost počtu kontrol na rozpočtu HZS [Zdroj: vlastní]

2.3.5 Počet požárů

Smyslem provádění kontrol je především předcházet vzniku požárů, proto by mezi veličinami počet kontrol a počet požárů měla existovat určitá závislost. Vztah mezi veličinami ukazuje obrázek č. 46. Koeficient determinace $R^2=0,474$ nám říká, že je zde opravdu slabá závislost. Jedná se o závislost nepřímou, tedy čím více kontrol, tím méně požárů. Na základě grafu je možné říci, že provádění kontrol má z tohoto pohledu smysl.

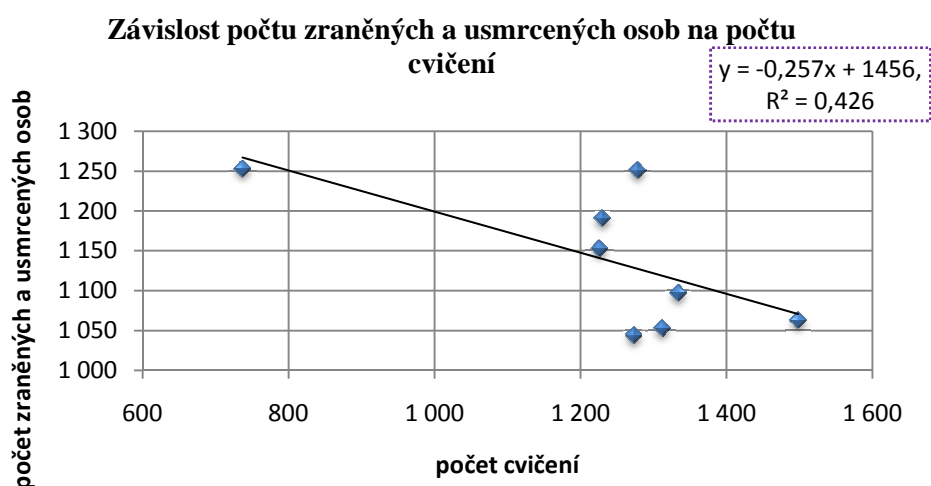
V grafu jsou z požárů vyjmuty požáry v domácnostech, a to z toho důvodu, že u domácností kontroly nejsou prováděny.

Obrázek 46 Závislost počtu požárů na počtu kontrol [Zdroj: vlastní]

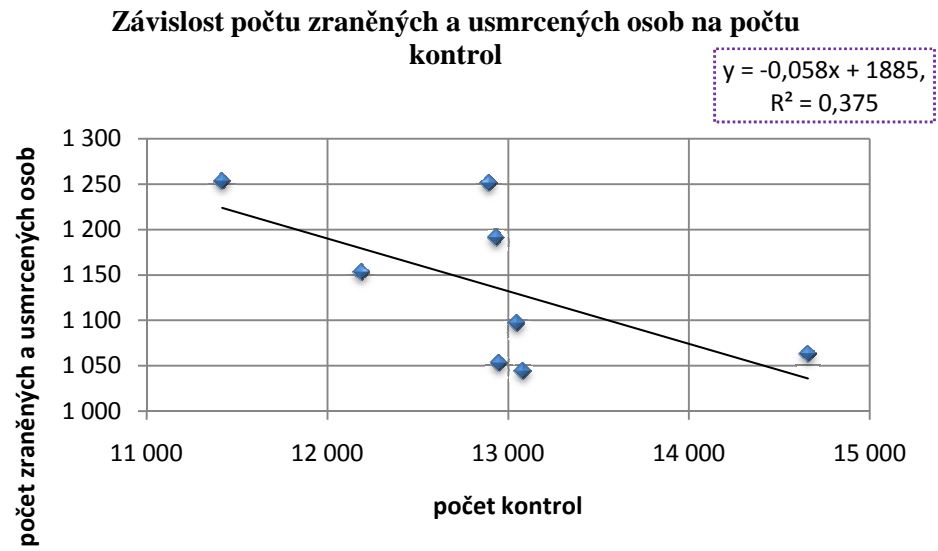
2.3.6 Počet zraněných a usmrcených osob

Cvičení složek záchranného systému je činnost, která má sloužit k lepší synchronizaci jednotlivých složek při řešení MU. Jestli jsou cvičení úspěšná a jejich provádění má nějaký smysl, můžeme ukázat například na vztahu počtu cvičení a počtu zraněných a usmrcených osob. Mělo by platit, že čím více bude provedených cvičení, tím lépe budou probíhat záchranné práce a více lidí se podaří zachránit, tudíž bude méně mrtvých a zraněných osob. Závislost mezi těmito veličinami ukazuje obrázek č. 47. Koeficient determinace zde vychází $R^2=0,426$, což znamená, že závislost zde dle tohoto výpočtu není. Dva body se nachází přímo na regresní křivce, tři pod křivkou a tři nad křivkou, proto je možné konstatovat, že body jsou rozmístěny z pohledu křivky rovnoměrně. Z hlediska počtu zraněných a usmrcených osob provádění cvičení složek IZS má smysl.

Obrázek 47 Závislost počtu zraněných a usmrcených osob na počtu cvičení [Zdroj: vlastní]

Dalším faktorem, který by mohl mít vliv na počet zraněných a usmrcených osob, je počet kontrol na úseku požární ochrany. Vztah těchto dvou veličin je vyobrazen na obrázku č. 48, body se nenacházejí v těsné blízkosti regresní přímky. Regresní přímka má klesající tendenci. Kdyby se body nacházely blíže k přímce, dalo by se říci, že platí: čím více je provedených kontrol, tím méně je zraněných, případně usmrcených osob. Vzhledem k nízkému koeficientu determinace výše uvedené tvrzení lze říci jen s nadsázkou.

Obrázek 48 Závislost počtu zraněných a usmrcených osob na počtu kontrol [Zdroj: vlastní]

---

3 Hodnocení a doporučení

Integrovaný záchranný systém České republiky je vybudován kvalitně, o tom svědčí tisíce společných zásahů hasičů, policistů i záchranářů. Drobné chybičky ale má, vždy je co zlepšovat, a to platí i o IZS.

Problémem je zajištění dostatečné výše finančních prostředků na fungování IZS a jeho jednotlivých složek. Díky škrtnům ve státním rozpočtu a následně v rozpočtu Ministerstva vnitra dochází ke snižování výše peněz. Je pochopitelné, že v době krize se musí šetřit, ale není možné dosáhnout úspor bez předešlých systémových změn.

Rozpočet Hasičského záchranného sboru ČR a Policie ČR je silně závislý na výdajích státního rozpočtu, proto se škrty projeví výrazně i v této oblasti. V době, kdy si stát vede dobře a prostředků má dostatek, tento závislostní vztah není na škodu. Naopak v dnešní době těsná závislost složek záchranného systému na státním rozpočtu způsobuje problémy, které vedou k omezení finančních prostředků, následně snížení početního stavu zaměstnanců, snížení platů, omezení investic a snížené schopnosti dostát svým povinnostem a zajistit bezpečnost obyvatel. Hasičský záchranný sbor je dnes nucen vystačit si s technikou, která je značně zastaralá a nevyhovující, což může v konečném důsledku ohrozit provoz. Možným řešením nedostatku prostředků je požádání o dotace z Evropské unie.

Hasičský záchranný sbor je financován z více zdrojů. Dle mého názoru je systém nastaven správně, při výpadku prostředků z jednoho zdroje se tak záchranná složka neocitne úplně bez peněz.

V oblasti požární prevence si HZS vede dobře. V průběhu posledních deseti let se snižují přímé škody způsobené požáry, naopak hodnotu uchráněného majetku se daří zvyšovat. Čím více hodnot se podaří uchránit, tím méně je přímých škod. Mezi těmito dvěma veličinami existuje silná závislost. Tato závislost je zcela logická a je dobře, že tomu tak ve skutečnosti je. Díky vysoké úrovni požární prevence a zabezpečení včasného dojezdu k MU představují přímé škody v ČR ve srovnání s jinými zeměmi jedny z nejnižších hodnot k HDP. Prostředky na požární ochranu jsou vynakládány efektivně.

S prevencí souvisí provádění kontrol za účelem dodržování stanovených povinností na úseku požární ochrany. Trend počtu těchto kontrol je rostoucí, jejich počet je závislý na velikosti rozpočtu HZS, tedy čím více finančních prostředků mají hasiči k dispozici, tím více kontrol je prováděno. Určitý vztah existuje mezi počtem kontrol a počtem požárů, kdy se zvyšujícím se počtem kontrol se množství požárů snižuje. S tím je spojen klesající počet

---

zraněných a usmrcených osob při větším počtu kontrol. Mezi počtem kontrol a velikostí škod způsobených požáry vztah neexistuje.

Složky IZS každoročně provádí cvičení za účelem zlepšení koordinace jednotlivých složek a k prověření jejich připravenosti. Jejich počet se v průběhu let lehce zvyšuje. O efektivnosti cvičení vypovídá vztah s počtem zraněných a usmrcených osob. Mělo by platit, že čím více bude provedených cvičení, tím lépe budou probíhat záchranné práce a více lidí se podaří zachránit, tudíž bude méně mrtvých a zraněných osob. Na základě bodového grafu můžeme věřit tomu, že tomu tak je.

Velikost škody způsobené požáry lze ovlivňovat pouze nepřímo přes uchráněné hodnoty. Velikost uchráněné hodnoty závisí na výši rozpočtu HZS, který je závislý na státním rozpočtu. Z těchto vztahů vyplývá, že nižších škod lze dosáhnout prostřednictvím vyšších finančních prostředků na činnosti HZS. Jedním z řešení je dostat se k prostředkům z Evropské unie, nebo si počkat, až se Česká republika vzpamatuje a bude mít na zajištění bezpečnosti dostatek vlastních prostředků.

V letošním roce došlo mezi zaměstnanci HZS ČR i Policie ČR k nepopulárnímu kroku, a sice ke snižování platů. Na jednu stranu je pochopitelné, že nedostatek peněžních prostředků vede k tomuto kroku, na druhou stranu záchranné složky jsou pro společnost velice důležité a bez nich by i ty nejdůležitější organizace mohly skončit doslova „v troskách“. Snižování platů a propouštění v řadách těchto státních zaměstnanců ukazuje na to, jak moc si stát váží jejich práce a potažmo bezpečnosti obyvatel celé republiky. Odcházejí odborníci, kteří mají za sebou mnoho let zkušeností a s nimi odchází i kvalita poskytovaných služeb.

Zdravotnická záchranná služba nemá v současné době vyřešenou legislativní úpravu, nový zákon o Zdravotnické záchranné službě se nachází v připomínkovém řízení. Jeho schválení by mělo za následek „vyšvihnutí se“ ZZS výše mezi zbylé dvě základní složky. Především chybí vymezení spolupráce ZZS s poskytovateli lůžkové zdravotní péče, přesné vymezení poskytovaných služeb apod. Změněna bude dojezdová doba k pacientovi ze současných 15 minut na 20 minut. Podle mého názoru není důležité dostat se na místo v limitu za každou cenu, prioritou by mělo být dojet na místo co nejdříve s ohledem na okolní situaci, tak jak je tomu v jiných zemích.

Na provoz a fungování ZZS nestačí prostředky z vlastních zdrojů, proto dostává ještě příspěvek od svého zřizovatele. Výše příspěvku je velmi silně závislá na počtu výjezdových míst v kraji, o něco menší závislost vychází u vztahu výše příspěvku a počet zaměstnanců a výše příspěvku a počet obyvatel. Mezi výší příspěvku a rozlohou kraje je závislost nepodstatná.

---

4 Závěr

Tato diplomová práce má přinést pohled na aktuální problematiku Integrovaného záchranného systému České republiky se zaměřením na ekonomickou stránku.

Práce je rozčleněna na dvě hlavní části. První část je věnována úvodu do problematiky a obecnému popisu zkoumané oblasti. Vymezuje pojem krize a s tím související krizové řízení, plánování a krizové stavy. Jsou zde uvedeny důvody vzniku integrovaného záchranného systému a charakteristika jednotlivých složek včetně jejich koordinace při zásahu a dokumentů potřebných při plánování.

Druhá část se zabývá analýzou integrovaného záchranného systému a jeho složek. Není opomenuta problematika financování s ohledem na současný stav. Je zde zkoumána efektivita prováděných činností na základě vztahů mezi různými proměnnými, řešeny jsou závislosti ve vztahu s výší rozpočtu HZS ČR, s výší přímých škod, s uchráněnými hodnotami, s počtem kontrol v oblasti požární prevence, s počtem požárů a s počtem zraněných a usmrcených osob.

Systém financování je podle mě nastaven správně, ale v době recese se potýká s určitými problémy. Složky integrovaného záchranného systému (HZS ČR a Policie ČR) jsou nuceny hospodařit s rozpočtem, který není dostačující. Na vině je současná situace státního rozpočtu, protože rozpočty obou těchto základních složek jsou na státu silně závislé. K tomu, aby bylo možné se sníženým množstvím finančních prostředků hospodařit, je nutné provést systémové změny. Díky nedostatku financí není možné obnovit hasičskou techniku, která je značně zastaralá a může ohrozit provoz, dochází ke snižování platů, což vede k odchodu zaměstnanců a záchranné složky se v budoucnu můžou potýkat s nedostatkem kvalifikovaných pracovníků. Možným řešením nedostatku prostředků je požádání o dotace z Evropské unie.

Dle mého názoru je v České republice požární prevence zajištěna dostatečně a prostředky jsou vynakládány efektivně. O tom svědčí poměr mezi přímými škodami a uchráněnými hodnotami.

Došla jsem k závěru, že má smysl provádět kontroly na úseku požární ochrany, protože jejich vyšší počet vede ke snižování počtu požárů. S tím je spojen klesající počet zraněných a usmrcených osob při požárech.

Každoročně jsou prováděny stovky cvičení složek IZS. I přes to, že použitý statistický ukazatel o výrazném vztahu mezi počtem kontrol a počtem zraněných a usmrcených osob nevypovídá, můj názor je ten, že určitá souvislost zde je a provádění kontrol z tohoto hlediska smysl má.

Důležitým vztahem, který z mé práce vyplynul, je vztah mezi výší rozpočtu HZS, státním rozpočtem, uchráněnými hodnotami a přímými škodami. Nižší výdaje státního rozpočtu vedou k nižším výdajům na HZS, čímž dochází ke snižování uchráněných hodnot a potažmo ke zvyšování přímých škod. Řešením je poskytnout více prostředků pro činnost hasičského sboru.

Při plánování příspěvku kraje na provoz zdravotnické záchranné služby je nejsilnějším faktorem počet výjezdových míst v jednotlivých krajích. O něco nižší závislost v souvislosti s výší příspěvku je sledována u proměnných počet zaměstnanců ZZS a počet obyvatel.

Cílem práce bylo charakterizovat funkci Integrovaného záchranného systému ČR a popsat jednotlivé složky, což je splněno v první části práce v kapitole 1. Analýza IZS včetně způsobu financování je provedena v kapitole 2.2. Vztahy mezi jednotlivými ukazateli jsou obsahem kapitoly 2.3. Tímto konstatuji, že cíle práce byly splněny.

Seznam použité literatury

- [1] ADAMEC, Vilém; ŠENOVSKÝ, Michail. *Management záchranných prací I. Záchranné práce v integrovaném záchranném systému*. Ostrava : Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2001. 149 s. ISBN 80-86111-79-2.
- [2] HORÁK, Rudolf. *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*. Praha : Linde, 2004. 407 s. ISBN 80-7201-471-4.
- [3] Kolektiv autorů. *Koncepce požární ochrany Moravskoslezského kraje 2009-2015*. Ostrava : [s.n.], 2008. 106 s.
- [4] Kolektiv autorů. *Ochrana obyvatelstva : Modul E*. Praha : MV - Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2006. 127 s.
- [5] KUBANOVÁ, Jana. *Statistické metody pro ekonomickou a technickou praxi*. Bratislava : Statis, 2008. 247 s. ISBN 978-80-85659-47-4.
- [6] LINHART, Petr. *Některé otázky ochrany společnosti*. Praha : Ministerstvo vnitra, 2005. 95 s. ISBN 80-86640-43-4.
- [7] LINHART, Petr, ROUDNÝ, Radim. *Ochrana obyvatelstva a terorismus*. Pardubice : Univerzita Pardubice, 2009. 238 s. ISBN 978-80-7395-165-8.
- [8] MIKA, Otakar J. *Průmyslové havárie*. Praha : TRITON, 2003. 126 s. ISBN 80-7254-455-1.
- [9] PEKOVÁ, Jitka; PILNÝ, Jaroslav; JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha : Aspi, 2005. 555 s. ISBN 80-7357-052-1.
- [10] REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. *Krizový management ve veřejné správě : Teorie a praxe*. 1. vyd. Praha : Ekopress, 2004. 249 s. ISBN 80-86119-83-1.
- [11] ROUDNÝ, Radim, LINHART, Petr. *Krizový management I : Ochrana obyvatelstva, mimořádné události*. Pardubice : Univerzita Pardubice, 2004. 97 s. ISBN 80-7194-674-5.
- [12] SKALSKÁ, Květoslava, DUBSKÝ, Milan. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: Modul I*. Praha : MV-generální ředitelství HZS ČR, 2006. 105 s.
- [13] SOUČEK, Vladimír a kol. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek : Modul G*. Praha : Ministerstvo vnitra, 2009. 59 s. ISBN 978-80-86640-68-6.

-
- [14] TESAŘ, Tomáš. *Letecká záchranná služba v České republice : Organizace a financování (atestační práce)*. Praha : [s.n.], 2002. 15 s. Dostupné z WWW: <www.apra.ipvz.cz/download.asp?docid=175>.
- [15] THOMPSON, R. *Crisis intervention and crisis management*. New York : Brunner-Routledge, 2004. 304 s. ISBN 0-415-94494-5.
- [16] VALÁŠEK, Jarmil; KOVÁŘÍK, František. *Krizové řízení při nevojenských krizových situacích : Modul C*. Praha : MV - Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2008. 159 s. ISBN 978-80-86640-93-8.
- [17] VEVERKA, Ivan. *Vybrané kapitoly krizového řízení pro záchranářství*. Praha : Vydavatelství Policejní akademie ČR, 2003. 175 s. ISBN 80-7251-126-2.
- [18] ZEMAN, Miloš, MIKA, Otakar. *Integrovaný záchranný systém*. 1. vyd. Brno : Vysoké učení technické v Brně, 2007. 51 s. ISBN 978-80-214-3448-6.

Legislativa:

- [19] Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky ze dne 3. února 2008, kterým se stanoví postup pro přípravu a provedení prověřovacích a taktických cvičení. In *Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR*, částka 7/2009.
- [20] Ústava České republiky, 1/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 001.
- [21] Ústavní zákon č. 110/1998 Sb. ze dne 22. dubna 1998 o bezpečnosti České republiky. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1998, částka 39.
- [22] Vyhláška č. 328/2001 Sb. ze dne 5. září 2001 o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.
- [23] Vyhláška č. 434/1992 Sb. ministerstva zdravotnictví ČR ze dne 28. července 1992 o zdravotnické záchranné službě.
- [24] Zákon č. 20/1996 Sb. ze dne 17. března 1966 o péči o zdraví lidu. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1966, částka 7/1966.
- [25] Zákon č. 59/2006 Sb. ze dne 2. února 2006 o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky a o změně zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v

---

souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 25.

[26] Zákon č. 133/1985 Sb. ze dne 17. prosince 1985 o požární ochraně. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1985, částka 34.

[27] Zákon č. 218/2000 Sb. ze dne 27. června 2000 o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 65.

[28] Zákon č. 238/2000 Sb. ze dne 28. června 2000 o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73.

[29] Zákon č. 239/2000 Sb. ze dne 28. června 2000 o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73.

[30] Zákon č. 240/2000 Sb. ze dne 28. června 2000 o krizovém řízení a o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73.

[31] Zákon č. 273/2008 Sb. ze dne 17. července 2008 o Policii České republiky. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2008, částka 91.

[32] Zákon o státním rozpočtu na rok 2008-2011

Internetové zdroje:

[33] *Asociace zdravotnických záchranných služeb České republiky* [online]. 2011 [cit. 2011-04-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.azzs.cz/dokumenty.htm>>.

[34] Cost of direct fire losses. *World Fire Statistics* [online]. 2010, 26, [cit. 2011-04-20]. Dostupný z WWW: <http://www.genevaassociation.org/Affiliated_Organizations/WFSC.aspx>.

[35] *Česká republika : Oficiální web ČR* [online]. [cit. 2009-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.czech.cz/cz>>.

[36] *Český statistický úřad* [online]. c2011 [cit. 2011-04-16]. Dostupné z WWW: <<http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/home>>.

[37] *Finance.cz* [online]. c2000-2011 [cit. 2011-04-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.finance.cz/>>.

[38] *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. 2008. Dostupný z WWW: <<http://www.hzscr.cz/>>.

-
- [39] *Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje* [online]. 2010 [cit. 2011-04-12]. Požární prevence. Dostupné z WWW: <http://www.hzscb.cz/index.php?id_h=6&id_m=0>.
- [40] HAVELKOVÁ, Tereza. *Odborový svaz zdravotnictví a sociální péče ČR* [online]. 2010 [cit. 2011-04-12]. Průměrné výdělky a počty zaměstnanců ve zdravotnictví. Dostupné z WWW: <osz.cmkos.cz/CZ/Z_tisku/Bulletin/11_2010/odmenovani_zdrav.pdf>.
- [41] *Investujeme.cz* [online]. 2010 [cit. 2011-04-13]. Hrubé mzdy v 1. pololetí 2010 vzrostly. Dostupné z WWW: <<http://www.investujeme.cz/kratke-zpravy/hrube-mzdy-v-1-pololeti-2010-vzrostly/>>.
- [42] *Kartotéka typových pozic* [online]. c1999-2011 [cit. 2011-04-12]. Dostupné z WWW: <<http://ktp.istp.cz/charlie/expert2/act/overvw.act?lh=0>>.
- [43] *Kurzy.cz* [online]. c2000-2011 [cit. 2011-04-13]. HDP 2011, vývoj hdp v ČR. Dostupné z WWW: <<http://www.kurzy.cz/makroekonomika/hdp/>>.
- [44] *Ministerstvo financí ČR* [online]. c2005-2009 [cit. 2011-04-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/>>.
- [45] *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2008. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/>>.
- [46] *Policie České republiky* [online]. c2010 [cit. 2011-04-12]. Dostupné z WWW: <<http://policie.cz/>>.
- [47] *Příprava starostů obcí Jihomoravského kraje : skripta 2011*. Brno : [s.n.], 2011. 201 s. Dostupné z WWW: <<http://www.pozary.cz/clanek/39171-priprava-starostu-obci-jihomoravskeho-kraje/>>.
- [48] *Sdružení automobilového průmyslu* [online]. c2002 [cit. 2011-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.autosap.cz/default2.asp?page={4A86501A-BBD5-4B8F-AE57-397BC8051C9A}>>.
- [49] SILVEY, Martina. Reorganizace vzdělávacích zařízení HZS ČR. *112* [online]. 2011, roč. 10, 1/2011, [cit. 2011-04-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-x-cislo-1-2011.aspx>>.

Ostatní zdroje:

[50] *Roční výkazy o ZZS za rok 2006-2009*

[51] *Statistická ročenka 2003-2010*. Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru.

---

[52] *Zpráva o činnosti Městské policie Pardubice za rok 2009*. Pardubice : [s.n.], 2010. 15 s.
Dostupné z WWW: <<http://www.mppardubice.cz/zpravy/vyrocní-zpravy.html>>.

[53] *Zpráva o činnosti za rok 2006 – 2009*. Hasičský záchranný sbor České republiky.

[54] *Výroční zprávy krajů*

[55] *Výroční zprávy ZZS krajů*

Seznam tabulek

Tabulka 1 Členění MU podle závažnosti	13
Tabulka 2 Základní údaje o ČR.....	37
Tabulka 3 Státní rozpočet - skutečné příjmy a výdaje	38
Tabulka 4 Rozdělení výdajů MV mezi jednotlivé složky	39
Tabulka 5 Finanční prostředky na krizové situace	40
Tabulka 6 Ekonomické ukazatele PO.....	42
Tabulka 7 Porovnání přímých škod se zahraničím.....	43

Seznam obrázků

Obrázek 1 Členění MU	12
Obrázek 2 Proces krizového řízení	14
Obrázek 3 Proces řešení MU	15
Obrázek 4 Krizové situace a stavy	17
Obrázek 5 Složky IZS	20
Obrázek 6 Koordinace v místě MU	30
Obrázek 7 Mapa ČR	36
Obrázek 8 Výdaje MV mezi jednotlivé složky	40
Obrázek 9 Druhy událostí se zásahem JPO	41
Obrázek 10 Uchráněné a přímé škody při požárech - podíl k HDP	42
Obrázek 11 Zásahy JPO podle vzdálenosti	43
Obrázek 12 Kontrolní akce v oblasti prevence havárií.....	45
Obrázek 13 Provedené kontrolní akce.....	46
Obrázek 14 Taktická a prověřovací cvičení	47
Obrázek 15 Struktura výdajů HZS	48
Obrázek 16 Podíl výdajů HZS na HDP a na SR	49
Obrázek 17 Rozpočet HZS	49
Obrázek 18 Výdaje na příslušníka HZS	50
Obrázek 19 Zdroje dotace.....	51
Obrázek 20 Vývoj platu hasiče.....	52
Obrázek 21 Věková struktura HZS	53
Obrázek 22 Vzdělanostní struktura HZS.....	53
Obrázek 29 Náklady ZZS	55
Obrázek 30 Výnosy ZZS	55
Obrázek 31 Struktura nákladů a výnosů ZZS.....	56
Obrázek 33 Závislost příspěvku na počtu zaměstnanců.....	57
Obrázek 32 Závislost příspěvku na počtu výjezdových míst	57
Obrázek 34 Závislost příspěvku na počtu obyvatel.....	58
Obrázek 35 Závislost příspěvku na rozloze.....	58
Obrázek 36 Mzda ZZS	59
Obrázek 23 Schéma toku finančních prostředků PČR	60
Obrázek 24 Rozpočet PČR.....	61

Obrázek 25 Výdaje na příslušníka policie	61
Obrázek 26 Náklady městské policie	62
Obrázek 27 Vývoj platu policisty	63
Obrázek 28 Vzdělanostní struktura PČR.....	63
Obrázek 37 Závislost rozpočtu HZS na státním rozpočtu	64
Obrázek 38 Závislost rozpočtu HZS na počtu MU	65
Obrázek 39 Závislost rozpočtu PČR na rozpočtu SR.....	66
Obrázek 40 Závislost přímých škod na rozpočtu HZS]	67
Obrázek 41 Závislost uchráněných hodnot a přímých škod.....	67
Obrázek 42 Závislost přímých škod na počtu kontrol.....	68
Obrázek 43 Závislost přímých škod na počtu cvičení.....	68
Obrázek 44 Závislost uchráněných hodnot na rozpočtu HZS	69
Obrázek 45 Závislost počtu kontrol na rozpočtu HZS	70
Obrázek 46 Závislost počtu požárů na počtu kontrol	70
Obrázek 47 Závislost počtu zraněných a usmrcených osob na počtu cvičení.....	71
Obrázek 48 Závislost počtu zraněných a usmrcených osob na počtu kontrol.....	72

Příloha

Zásady pro poskytování účelových dotací vybraným obcím v rámci reprodukce požární techniky pro jednotky požární ochrany [8]

MINISTERSTVO VNITRA
generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
Kloknerova 26, pošt. příhr. 69, 148 01 PRAHA 414

Č.j. MV- 42547-1/PO-2008

Praha 30. června 2008

Počet listů : 4

Přílohy: 4

ZÁSADY
pro poskytování účelových dotací vybraným obcím
v rámci reprodukce požární techniky pro jednotky požární ochrany

Ministerstvo vnitra-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen MV-GŘ HZS ČR) stanoví pro poskytování účelových dotací vybraným obcím z rozpočtové kapitoly MV-GŘ HZS ČR v rámci reprodukce požární techniky (dále jen „reprodukce PT“) pro jednotky požární ochrany následující zásady:

Čl. 1
Všeobecné informace

1. Poskytování účelových dotací (dále jen „dotace“) v rámci reprodukce PT zabezpečuje MV-GŘ HZS ČR z prostředků státního rozpočtu v rámci rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra v souladu s § 24 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláškou č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku.
2. Dotaci lze poskytnout pouze na základě písemné žádosti obce, dle vzoru uvedeného v příloze č.1.
3. Na poskytnutí dotace není právní nárok. Poskytnutím dotace se nezakládá ani nárok na poskytnutí další dotace z rozpočtu MV-GŘ HZS ČR v případě, že akce nebo projekt bude pokračovat v dalších letech.

Čl. 2
Technické a organizační požadavky

1. Dotace, které lze poskytnout, vyhláší MV-GŘ HZS ČR na každý rozpočtový rok zvlášť, rovněž tak typy požární techniky, na které se dotace poskytuje.
2. Dotace se poskytuje výhradně na pořízení nové požární techniky, ve výjimečných případech i na technické zhodnocení rekonstrukcí (dále jen „rekonstrukce“) vybraných typů požární techniky

3. Nová požární technika, která bude financována z dotace, musí splňovat technické podmínky stanovené vyhláškou č. 35/2007 Sb., o technických podmínkách požární techniky a požadavky vzorové technické specifikace stanovené MV-GŘ HZS ČR.
4. Rekonstrukce vybraných typů požární techniky, která bude financována z dotace, musí být provedena podle vzorové technické specifikace stanovené MV-GŘ HZS ČR.
5. Dotace může být poskytnuta pouze těm obcím, jejíž jednotka požární ochrany je v rámci plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany zařazena v kategoriích JPO II nebo JPO III.
6. Žádost o dotaci se podává prostřednictvím příslušného HZS kraje nejpozději do 30. dubna roku předcházejícímu tomu, v němž má být dotace poskytnuta. MV-GŘ HZS ČR může pro příslušný rok rozhodnout o změně tohoto termínu.
7. V žádosti obec uvede název obce, zařazení jednotky požární ochrany do kategorie podle plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, výši finančních prostředků z rozpočtu obce schválenou zastupitelstvem obce, případně další zdroje financování, druh požární techniky, pro který obec žádá dotaci, a zdůvodnění svého požadavku. Součástí žádosti obce jsou „Kritéria pro vyhodnocení žádosti o poskytnutí účelové dotace obcí“, uvedená v příloze č. 2.
8. Investiční akce musí být posouzena příslušným HZS kraje z hlediska účelnosti pro dané území a podle ustanovení přílohy č. 4 vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhl. č. 226/2005 Sb. Požadavek musí být v souladu se zařazením jednotky požární ochrany do poplachového plánu kraje.
9. MV-GŘ HZS ČR bude vyžadovat včasné předložení zpracované technické specifikace požární techniky, na jejíž pořízení bude dotace poskytnuta. Technická specifikace podléhá povinné konzultaci na MV-GŘ HZS ČR. Na základě výsledku povinné konzultace vydá MV-GŘ HZS ČR doklad „Souhlas MV-GŘ HZS ČR se zněním zadávacích podmínek před vyhlášením veřejné zakázky na pořízení požární techniky“, který tvoří nedílnou součástí žádosti o „Rozhodnutí o poskytnutí dotace“.

Čl. 3 **Ekonomické požadavky**

1. Dotace je přísně účelová a její čerpání je vázáno jen na financování akce, na kterou byla poskytnuta. Poskytuje se zálohově prostřednictvím čerpacích účtů vedených peněžním ústavem stanoveným Ministerstvem financí a podléhá finančnímu vypořádání se státním rozpočtem za příslušný rok podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) a vyhlášky č. 52/2008 Sb., kterou se stanoví zásady a termíny finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy nebo Národním fondem.
2. Příjemce dotace musí při čerpání dotace postupovat v souladu s obecně závaznými předpisy, zejména rozpočtovými pravidly a vyhláškou č. 560/2006 Sb. Výběr dodavatele musí být proveden v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.
3. Obec doloží právně relevantní závazek o její účasti na financování akce, zabezpečení řízení a financování projektu s uvedením přesné výše finančních prostředků, které má obec na spolufinancování vyčleněny.
4. Dotaci lze poskytnout po předložení následujících podkladů:
  - žádost obce o poskytnutí dotace na příslušném formuláři,

- vstupní data v rozsahu uvedeném v příloze č. 2 vyhlášky č. 560/2006 Sb., (formuláře S 05 110, S 05 120, S 05 144 a S 05 160 uvedené v příloze č. 4),
  - další dokumentaci stanovenou správcem rozpočtové kapitoly - formulář „Specifikace nestavební movité akce včetně jednotlivých druhů majetku a souvisejících výdajů“, uvedený v příloze č. 3.
5. Maximální výše dotace na pořízení nové požární techniky bude pro příslušný rok vyhlašována MV-GŘ HZS ČR, může však dosáhnout max. 70 % nákladů akce v běžném roce.
  6. Maximální výše dotace na rekonstrukci vybraných typů požární techniky bude pro příslušný rok vyhlašována MV-GŘ HZS ČR, může však dosáhnout max. 50 % nákladů akce v běžném roce.
  7. Příjemce dotace účtuje poskytnuté dotace v souladu s účtovou osnovou a postupy účtování stanovenými Ministerstvem financí.
  8. Příjemce dotace je povinen tuto použít jen v daném rozpočtovém roce a k účelu, na který mu byla poskytnuta.

Čl. 4

Postup při rozhodování o poskytnutí dotace obci

1. O poskytnutí a výši dotace rozhoduje generální ředitel HZS ČR na základě návrhu odborné komise MV-GŘ HZS ČR, která je oprávněna navrhnout pro běžný rok zpřesnění kritérií pro posuzování žádostí obcí v závislosti na výši schválených rozpočtových prostředků MV-GŘ HZS ČR, popř. prostředků uvolněných z dalších zdrojů, a na celkovém počtu žadatelů.
2. Kritéria pro vyhodnocení žádostí o poskytnutí účelové dotace obcím na příslušný rozpočtový rok, zpracovává odbor IZS a výkonu služby MV-GŘ HZS ČR na základě zaregistrovaných žádostí obcí a předkládá je k posouzení odborné komisi MV-GŘ HZS ČR. V případě, že obec nepředloží všechny požadované dokumenty k žádosti, je jí žádost vrácena k doplnění.
3. Odborná komise MV-GŘ HZS ČR na základě zpracovaných podkladů kritérií pro vyhodnocení žádostí o poskytnutí účelových dotací obcím vypracuje na příslušný rozpočtový rok pořadník pro přiznání dotací, na základě počtu nejvýše dosažených bodů jednotlivých obcí.
4. Podmínkou pro zařazení obce do pořadníku pro přiznání dotace na příslušný rozpočtový rok je získání nejméně 15 bodů. V případě rovnosti bodů rozhoduje o pořadí celkový součet bodů v řádcích 1 až 4 Kritérií pro vyhodnocení žádosti o poskytnutí účelové dotace obci a dále datum podání žádosti obce o dotaci.
5. V případě, že podmínku dosažení nejméně 15 bodů splní více obcí, než umožňují prostředky z rozpočtové kapitoly MV na příslušný rozpočtový rok, jsou tyto obce podle počtu dosažených bodů automaticky zařazeny do pořadníku pro poskytnutí účelové dotace na další nebo až následující rozpočtový rok, nejvýše však na dva roky dopředu.
6. V případě, že v rozpočtové kapitole MV jsou na příslušný rozpočtový rok prostředky vyšší, než limit prostředků pro obce, které splnily podmínku dosažení nejméně 15 bodů, jsou do pořadníku zařazeny podle počtu dosažených bodů i obce, které tuto podmínku nesplnily a to až do výše prostředků v rozpočtové kapitole MV-GŘ HZS.
7. Zařazení obcí do pořadníku na další rok nebo dva roky následující po příslušném rozpočtovém roce, na který obec o dotaci žádala, je podmíněno vyjádřením obce, že je schopna v následujících letech zabezpečit finanční prostředky z rozpočtu obce.

8. O výsledku vyhodnocení žádostí o poskytnutí účelových dotací obcím na příslušný rozpočtový rok jsou obce písemně vyrozuměny MV-GŘ HZS ČR nejpozději do 30. května roku předcházejícímu tomu, v němž má být dotace poskytnuta nebo na léta následující. MV-GŘ HZS ČR může pro příslušný rok rozhodnout o změně tohoto termínu.
9. O poskytnutí a výši dotace kromě bodu 1 čl. 4 může rozhodnout Poslanecká sněmovna Parlamentu, vláda nebo ministr vnitra. Na tyto akce se nevztahují body 1 až 8 čl. 4 a body 5 a 6 čl. 3.

Čl. 5

Kritéria pro vyhodnocení žádosti o poskytnutí účelové dotace obci

1. Formulář „Kritéria pro vyhodnocení žádosti o poskytnutí účelové dotace obci“ je veřejným kritériem (sloupec „Bodové hodnocení“) a vyplňuje ho zakřížkováním v příslušné kolonce ve sloupci „Označit X“:
  - obec v řádcích 1 až 5,
  - HZS kraje v řádcích 6 až 9, přičemž v řádku 9 může nejvyšší stupeň – prioritu 1 přiznat pouze jedné žádající obci a střední stupeň – prioritu 2 může přiznat pouze dvěma žádajícími obcím,
  - MV-GŘ HZS ČR dle čl. 4 písm. 2. v řádku 10 a 11 a sloupec „Body Σ “.

Čl. 6

Závěrečná ustanovení

1. MV-GŘ HZS ČR si vyhrazuje právo účasti svého zástupce při zadávání veřejné zakázky, tzn. při stanovení zadávacích a technických podmínek, následně při výběru dodavatele a podle okolností i při převzetí požární techniky.
2. Použití dotace podléhá kontrole odborných útvarů správce kapitoly a jím pověřených osob, a dále kontrole ze strany územních finančních orgánů. V případě, že příjemce nepoužije dotaci k účelu, na který mu byla poskytnuta, vystavuje se sankcím podle rozpočtových pravidel.
3. Příjemce dotace je povinen archivovat veškerou dokumentaci a doklady vztahující se k poskytnuté dotaci po dobu 10 let pro potřeby kontrolních orgánů. Desetileté období se počítá od roku následujícího po roce, ve kterém byla dotace poskytnuta.

Tyto zásady nabývají účinnosti dnem jejich podpisu.

genmjr. Ing. Miroslav Štěpán
generální ředitel HZS ČR